

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного господарського суду
у складі Верховного Суду
щодо окремих питань
застосування положень
ГПК України за 2019 рік

Перелік уживаних скорочень

ВП ВС	–	Велика Палата Верховного Суду
ГК України	–	Господарський кодекс України
ГПК України	–	Господарський процесуальний кодекс України
КАС України	–	Кодекс адміністративного судочинства України
КГС ВС	–	Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду
КК України	–	Кримінальний кодекс України
ОП КГС ВС	–	об'єднана палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду
ЦК України	–	Цивільний кодекс України

№ з/п	Номер статті, її назва	Правова проблема	Відповіді
1.	<p>Стаття 4. Право на звернення до господарського суду</p> <p>Стаття 43. Неприпустимість зловживання процесуальними правами</p>	<p>Який порядок встановлення судом факту зловживання позивачем процесуальними правами у разі подання безпідставного позову або позову у спорі, який має очевидно штучний характер?</p>	<p>За змістом ч. 1 ст. 4 ГПК України право на звернення до господарського суду в установленому цим Кодексом порядку гарантується. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи у господарському суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом.</p> <p>Згідно з положеннями чч. 1–3 ст. 43 ГПК України учасники процесу та їх представники повинні добросовісно користуватись процесуальними правами; зловживання процесуальними правами не допускається.</p> <p>Обов'язок добросовісного користування процесуальними правами передбачає їх використання не на шкоду іншим учасникам, а також не всупереч завданням господарського судочинства.</p> <p>У ч. 2 зазначеної статті Кодексу унормовано, що залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, які суперечать завданню господарського судочинства. До таких дій, зокрема, віднесено подання завідомо безпідставного позову, позову за відсутності предмета спору або у спорі, який має очевидно штучний характер.</p> <p>Водночас норми ГПК України не містять критеріїв визначення безпідставності або штучності позову, тому однозначно встановити, що позов є штучним або завідомо безпідставним, без дослідження всіх обставин справи у їх сукупності, не можливо.</p> <p>Висновок про штучний характер позову або про те, що він є завідомо (для позивача) безпідставним, не повинен ґрунтуватися на припущеннях. В іншому разі висновок, що подання такого позову є зловживанням процесуальними правами, не буде переконливим і, відповідно, залишення позовної заяви без розгляду може бути розцінено як порушення права позивача на судовий захист.</p> <p>У ч. 1 ст. 15 ЦК України визначено право кожної особи на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання.</p> <p>Підставою для звернення до господарського суду з позовом є порушення прав чи</p>

			<p>охоронюваних законом інтересів особи, яка звертається з таким позовом.</p> <p>При цьому, реалізуючи своє право на судовий захист, позивач визначає зміст свого порушеного права або охоронюваного законом інтересу та обґрунтовує підстави позову, зважаючи на власне суб'єктивне уявлення про порушення, невизнання чи оспорювання своїх прав або охоронюваних законом інтересів, а також визначає спосіб захисту такого права.</p> <p>У свою чергу, суд перевіряє доводи позивача і, залежно від встановленого, вирішує питання про наявність чи відсутність підстав для правового захисту. Вирішуючи спір, суд надає об'єктивну оцінку наявності порушеного права чи інтересу, а також визначає, чи відповідає обраний позивачем спосіб захисту порушеного права тим, що передбачені законодавством, та чи забезпечить такий спосіб захисту відновлення порушеного права позивача.</p> <p>Постанова КГС ВС від 12.07.2019 у справі № 910/16436/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/82996605</p>
2.	<p>Стаття 49. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору Стаття 118. Наслідки пропуску процесуальних строків</p>	<p>Чи може бути прийнята до розгляду позовна заява третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги на предмет спору у справі, подана після закінчення підготовчого засідання?</p>	<p>Ст. 113 ГПК України передбачено, що строки, в межах яких вчиняються процесуальні дії, встановлюються законом, а якщо такі строки законом не визначені, – встановлюються судом.</p> <p>Відповідно до ч. 1 ст. 49 ГПК України треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору, можуть вступити у справу до закінчення підготовчого провадження або до початку першого судового засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного позовного провадження, подавши позов до однієї або декількох сторін.</p> <p>Ч. 5 ст. 49 ГПК України встановлено, що до позовів третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору у справі, в якій відкрито провадження, застосовуються положення статті 180 цього Кодексу.</p> <p>Згідно з ч. 6 ст. 180 ГПК України зустрічна позовна заява, подана з порушенням вимог частин першої та другої цієї статті, ухвалою суду повертається заявнику. Копія зустрічної позовної заяви долучається до матеріалів справи.</p>

			<p>Зі змісту ст. 49 та ст. 180 ГПК України вбачається, що законодавець установив преклюзивний строк для пред'явлення, зокрема, позову третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, порушення якого має наслідком повернення позовної заяви.</p> <p>Положеннями ч. 3 ст. 177 ГПК України унормовано, що підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду. За результатами підготовчого засідання суд постановляє ухвалу про закриття підготовчого провадження та призначення справи до судового розгляду по суті (п. 3 ч. 2 ст. 185 ГПК України).</p> <p>Тобто наведені норми процесуального законодавства надають суду право вчинення комплексу дій, передбачених ст. ст. 177, 182 ГПК України, у визначений строк.</p> <p>У разі закінчення встановленого законом або призначеного судом строку право на вчинення процесуальних дій втрачається (ч. 1 ст. 118 ГПК України).</p> <p>Згідно з частиною другою зазначеної статті заяви, скарги і документи, подані після закінчення процесуальних строків, залишаються без розгляду, крім випадків, передбачених цим Кодексом.</p> <p>Отже, у разі подання позову третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, поза межами підготовчого провадження такий позов підлягає залишенню без розгляду на підставі ст. 118 ГПК України.</p> <p>Постанова КГС ВС від 16.04.2019 у справі № 916/1689/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81266267</p>
3.	Стаття 49. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору	Який порядок подання позову третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору? Які вимоги до позовної заяви третьої особи,	Відповідно до ст. 49 ГПК України треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору, можуть вступити у справу до закінчення підготовчого провадження або до початку першого судового засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного

	<p>Стаття 180. Пред'явлення зустрічного позову</p>	<p>яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору?</p>	<p>позовного провадження, подавши позов до однієї або декількох сторін.</p> <p>При цьому позови третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги на предмет спору, мають подаватися із дотриманням загальних правил пред'явлення позову, про що безпосередньо зазначено у ч. 5 ст. 49 та ч. 4 ст. 180 ГПК України. Відповідно до цих норм до позовів третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору у справі, в якій відкрито провадження, застосовуються положення ст. 180 цього Кодексу. Зустрічна позовна заява, яка подається з дотриманням загальних правил пред'явлення позову, повинна відповідати вимогам ст. ст. 162, 164, 172, 173 цього Кодексу.</p> <p>Відповідно до ч. 2 та 3 ст. 180 ГПК України зустрічний позов приймається до спільного розгляду з первісним позовом, якщо обидва позови взаємопов'язані і спільний їх розгляд є доцільним, зокрема коли вони виникають з одних правовідносин або коли задоволення зустрічного позову може виключити повністю або частково задоволення первісного позову. Вимоги за зустрічним позовом ухвалою суду об'єднуються в одне провадження з первісним позовом.</p> <p>Ознаками зустрічного позову є його взаємопов'язаність із первісним позовом і доцільність його спільного розгляду із первісним позовом, зокрема коли позови виникають з одних правовідносин або коли задоволення зустрічного позову може виключити повністю або частково задоволення первісного позову. Вимоги за зустрічним позовом можуть різнитися із вимогами первісного позову, але вони об'єднуються в одне провадження із первісним позовом за ухвалою суду.</p> <p>Взаємна пов'язаність зустрічного та первісного позовів може мати прояв у підставах цих позовів або поданих доказах, вимоги за зустрічним і первісним позовами можуть зараховуватися. Водночас подання зустрічного позову, задоволення якого виключатиме повністю або частково задоволення первісного позову, має на меті довести відсутність у позивача матеріально-правової підстави на задоволення первісного позову через відсутність матеріальних правовідносин, з яких</p>
--	--	---	--

			<p>впливає суб'єктивне право позивача за первісним позовом.</p> <p>Таким чином, у процесі розгляду господарським судом спору між позивачем і відповідачем третя особа з метою захисту свого права може заявити самостійні вимоги саме щодо предмета спору, якщо вважає, що саме їй належить право на предмет спору чи його частину.</p> <p>Отже, на відміну від зустрічного позову, який повинен бути лише взаємопов'язаним з первісним, позовна заява третьої особи відповідно до положень ч. 1 ст. 49 ГПК України обов'язково має містити самостійні вимоги саме щодо предмета спору у справі.</p> <p>Передбачене ст. 49 ГПК України право особи вступити у справу шляхом подання позову до однієї або декількох сторін не є абсолютним. Таке право можна реалізувати лише за умови дотримання вимог процесуального законодавства.</p> <p>Позовна заява третьої особи відповідно до положень ч. 1 ст. 49 ГПК України має містити самостійні вимоги саме на предмет спору у справі. При цьому як предмет спору слід розуміти матеріально-правовий об'єкт, з приводу якого виник правовий конфлікт між позивачем і відповідачем.</p> <p>Таким чином, вимога третьої особи, спрямована на будь-що поза предметом спору між позивачем і відповідачем, не може бути визнана вимогою третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору. Водночас така позовна вимога може бути заявлена у самостійному позові.</p> <p>Аналогічну правову позицію викладено у постанові Великої Палати Верховного Суду від 12.06.2019 у справі № 916/542/18.</p> <p>Тобто господарський суд, установивши, що позовна заява третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, не відповідає вимогам ст. 49 ГПК України, не пов'язана з первісним позовом, не містить самостійних вимог на предмет спору, що розглядається у межах справи, повертає таку позовну заяву без розгляду.</p> <p>Постанова КГС ВС від 15.07.2019 у справі № 904/1337/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/83326774</p>
--	--	--	--

4.	<p>Стаття 49. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору</p> <p>Стаття 50. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору</p> <p>Стаття 180. Пред'явлення зустрічного позову</p>	<p>Чи наділені треті особи процесуальним правом самостійно ініціювати зустрічний позов відповідно до положень ГПК України?</p>	<p>Згідно зі ст. 45 ГПК України сторонами в судовому процесі – позивачами і відповідачами можуть бути особи, зазначені у ст. 4 цього Кодексу.</p> <p>За змістом ч. 2 ст. 46 та ч. 1 ст. 180 ГПК України відповідач, крім прав та обов'язків, визначених у ст. 42 цього Кодексу, має право подати зустрічний позов у строки, встановлені цим Кодексом.</p> <p>Отже, одним із спеціальних прав відповідача, яке водночас становить процесуальну форму захисту його інтересів, згідно з господарським процесуальним законом є право відповідача пред'явити зустрічний позов.</p> <p>Зустрічний позов має певну специфіку, яка відрізняє його від інших видів позовів зокрема, й від первісного.</p> <p>Ознаками зустрічного позову є його взаємопов'язаність із первісним позовом і доцільність його спільного розгляду із первісним позовом, зокрема коли позови виникають з одних правовідносин або коли задоволення зустрічного позову може виключити повністю або частково задоволення первісного позову. Вимоги за зустрічним позовом можуть різнитися із вимогами первісного позову, але вони об'єднуються в одне провадження із первісним позовом за ухвалою суду.</p> <p>Таким чином, зустрічний позов – це позов, що подається відповідачем до позивача для одночасного розгляду із первісним позовом. Право подання зустрічного позову має лише відповідач.</p> <p>Правовий статус третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, визначається ст. 50 ГПК України. За змістом цієї статті з урахуванням положень ст. 42 цього Кодексу треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, процесуальними правами щодо визначення підстав та предмета позову чи їх зміни не наділені.</p> <p>Відповідно до ст. 49 ГПК України треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору, можуть вступити у справу до закінчення підготовчого провадження або до початку першого судового засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного</p>
----	---	--	--

			<p>позовного провадження, подавши позов до однієї або кількох сторін.</p> <p>Таким чином, у процесі розгляду господарським судом спору між позивачем і відповідачем третя особа з метою захисту свого права може заявити самостійні вимоги щодо предмета спору, якщо вважає, що саме їй належить право на предмет спору чи його частину.</p> <p>Позовні вимоги третьої особи, яка подала позов відповідно до ст. 50 ГПК України, можуть бути допущені судом до розгляду у процесі, що вже розпочався, у тому випадку, коли таку самостійну вимогу заявлено саме щодо предмета спору, який уже виник між сторонами. Вимога, спрямована на те, що поза предметом спору, чи спрямована до третіх осіб, не може бути розглянута судом як вимога третьої особи у розумінні положень зазначеної статті.</p> <p>Отже, згідно з чинним ГПК України треті особи не наділені процесуальним правом самостійно ініціювати зустрічний позов.</p> <p>Таку саму правову позицію викладено і в п. 6.14 постанови Великої Палати Верховного Суду від 19.06.2018 у справі № 904/9129/17.</p> <p>Постанова КГС ВС від 15.02.2019 у справі № 916/767/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79972328</p>
5.	<p>Стаття 50. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору</p>	<p>Який алгоритм дій суду в разі порушення апеляційного провадження за апеляційною скаргою особи, не залученої до участі у справі? Який порядок залучення судом апеляційної інстанції до участі у справі скаржника, як третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору?</p>	<p>Після прийняття апеляційної скарги особи, яка не брала участі у справі, суд апеляційної інстанції з'ясовує, чи прийнято оскаржуване судове рішення безпосередньо про права, інтереси та (або) обов'язки скаржника і які конкретно. Встановивши такі обставини, суд вирішує питання про залучення скаржника до участі у справі як третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору.</p> <p>Порядок залучення судом до участі у справі цієї особи врегульовано ст. 50 ГПК України, відповідно до ч. ч. 1, 4 якої таке залучення (у тому числі за ініціативою суду) у спрощеному провадженні відбувається до початку першого судового засідання шляхом постановлення ухвали. Одночасно ст. 281 ГПК України, яка визначає порядок ухвалення судових рішень судом апеляційної інстанції, чітко розмежоване, що за наслідками розгляду апеляційної скарги суд ухвалює постанову (ч. 1), натомість</p>

			<p>процедурні питання (до яких належить і питання залучення учасників справи) вирішуються судом шляхом постановлення ухвал.</p> <p>Безумовним наслідком залучення судом апеляційної інстанції до участі у справі особи, про права, обов'язки та (або) інтереси якої прийнято рішення у справі, є скасування оскаржуваного судового рішення на підставі п. 4 ч. 3 ст. 277 ГПК України, оскільки таке порушення норм процесуального права є в будь-якому випадку підставою для скасування рішення місцевого господарського суду з ухваленням судом апеляційної інстанції нового судового рішення.</p> <p>Отже, суд апеляційної інстанції насамперед має з'ясувати, чи прийнято оскаржуване судове рішення безпосередньо про права, обов'язки, інтереси скажника, після встановлення таких обставин вирішити питання про залучення зазначеної особи як третьої особи шляхом винесення відповідної ухвали, а от питання про скасування судового рішення згідно з правилами статті 281 ГПК України вирішується шляхом ухвалення окремого судового рішення у формі постанови.</p> <p>Відповідно до ч. ч. 1, 2 ст. 269, ч. 1 ст. 270 ГПК України метою апеляційного перегляду справи є перевірка апеляційним судом правильності й законності рішення суду першої інстанції, а спосіб досягнення цієї мети - розгляд справи по суті повторно. При цьому в разі допущення процесуальних порушень, перелічених у ч. 3 ст. 277 ГПК України, рішення суду першої інстанції підлягає обов'язковому скасуванню, тому у цьому випадку суд апеляційної інстанції після скасування такого рішення зобов'язаний здійснити повторний розгляд заявлених позовних вимог по суті в повному обсязі незалежно від доводів апеляційної скарги, що прямо впливає зі змісту зазначеної процесуальної норми та положень ч. 4 ст. 269 ГПК України.</p> <p>Постанова КГС ВС від 03.04.2019 у справі № 909/68/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81038681</p>
6.	Стаття 56. Участь у справі представника	Чи має право директор юридичного департаменту	У чч. та 3 ст. 56 ГПК України встановлено, що сторона, третя особа, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в

		<p>товариства на подання та підписання апеляційної скарги, якщо він не є адвокатом?</p>	<p>інтересах іншої особи, може брати участь в судовому процесі особисто (самопредставництво) та (або) через представника. Юридична особа бере участь у справі через свого керівника або члена виконавчого органу, уповноваженого діяти від її імені відповідно до закону, статуту, положення (самопредставництво юридичної особи), або через представника.</p> <p>Згідно з п. 2 ч. 1 ст. 264 ГПК України суд апеляційної інстанції закриває апеляційне провадження, якщо після відкриття апеляційного провадження виявилось, що апеляційну скаргу не підписано, подано особою, яка не має процесуальної дієздатності, або підписано особою, яка не має права її підписувати.</p> <p>У ч. 10 ст. 39 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» визначено, що статут товариства може передбачати можливість кожного або окремих членів колегіального виконавчого органу діяти від імені товариства без довіреності.</p> <p>Відповідно до п. 3 глави VIII «Прикінцеві та перехідні положення» зазначеного Закону протягом року з дня набрання чинності цим Законом (17.06.2018) положення статуту товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, що не відповідають цьому Закону, є чинними в частині, що відповідає законодавству станом на день набрання чинності цим Законом. Цей пункт не застосовується після внесення змін до статуту товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю.</p> <p>Згідно з ч. 5 ст. 62 Закону України «Про господарські товариства» генеральний директор має право без довіреності виконувати дії від імені товариства. Інші члени дирекції також можуть бути наділені цим правом.</p> <p>Водночас законодавство України, яке було чинним станом на 17.06.2018, не встановлювало вимог, які б визначали, що виключно статутом чи установчими документами мають бути передбачені відповідні права для кожного або окремих членів колегіального виконавчого органу. Отже, відсутність відповідних відомостей саме у</p>
--	--	---	--

			<p>статуті товариства не суперечила вимогам чинного законодавства, а наділення членів дирекції відповідними повноваженнями як у період до набуття чинності Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», так і протягом періоду дії Прикінцевих та перехідних положень (до 17.06.2019) могло визначатися, на розсуд вищого органу управління товариства, в інших документах товариства, зокрема, у положенні про дирекцію товариства.</p> <p>Зважаючи на викладене, якщо в положенні про дирекцію товариства, затвердженому відповідно до положень діючого на той час законодавства, загальні збори товариства передбачили, що до повноважень директора юридичного департаменту як члена дирекції товариства належить представляти інтереси товариства (самопредставництво товариства) та брати участь у справах (судовому процесі) в судах будь-якої спеціалізації (у господарських, цивільних, адміністративних та кримінальних справах, будь-яких інших справах), будь-якій інстанції незалежно від територіальної юрисдикції суду, реалізовувати всі права та виконувати всі обов'язки учасників справи від імені товариства, такий директор юридичного департаменту скаржника, який не є адвокатом, має право представляти інтереси скаржника та підписувати апеляційну скаргу.</p> <p>При цьому згідно з п. 13 ч. 2 ст. 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» внесення до Єдиного державного реєстру відомостей про осіб, інших ніж керівник, які можуть вчиняти дії від імені юридичної особи, здійснюється за бажанням юридичної особи. Отже, наведене є правом, а не обов'язком юридичної особи, що водночас не виключає можливості наділення нею правами такого представництва осіб у порядку, визначеному законодавством і статутом, та не зумовлює нечинності відповідних документів, що підтверджують надання таких повноважень.</p> <p>Постанова КГС ВС від 29.07.2019 у справі № 910/12238/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/83343571</p>
--	--	--	--

7.	<p>Стаття 54. Особливості участі у судовому процесі осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах юридичної особи у спорах про відшкодування збитків, заподіяних її посадовою особою</p> <p>Стаття 174. Залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви</p>	<p>Чи є обґрунтованим повернення господарським судом позовної заяви власника (учасника, акціонера), поданої в інтересах юридичної особи в порядку ст. 54 ГПК України, з іншою позовною вимогою, ніж відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою?</p>	<p>Згідно з положеннями ст. 2, 4 ГПК України вирішення судом відповідних спорів, віднесених до юрисдикції господарського суду, здійснюється з метою ефективного захисту порушених (невизнаних, оспорюваних) прав (законних інтересів) фізичних та юридичних осіб, держави. У зв'язку із цим відповідні особи мають право на звернення до господарського суду за захистом своїх порушених (невизнаних, оспорюваних) прав (законних інтересів).</p> <p>Водночас із аналізу наведених правових норм і положень ст.ст. 41, 45, 53 ГПК убачається, що право осіб на звернення до суду в інтересах інших осіб обмежено тими випадками, коли таке право надано їм законом, за наявності підстав для такого звернення.</p> <p>Зокрема, таке право на звернення до господарського суду в інтересах юридичної особи за змістом ст. 54 ГПК України надано власнику (учаснику, акціонеру), якому належить 10 і більше відсотків статутного капіталу товариства (крім привілейованих акцій), або частка у власності юридичної особи якого становить 10 і більше відсотків, в разі подання ним позову про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою.</p> <p>Отже, правове регулювання ст. 54 ГПК України поширюється саме на випадки подання позову про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою. Тобто на підставі наведеної процесуальної норми власник (учасник, акціонер) може звернутися до суду в інтересах юридичної особи саме із зазначеним позовом. З іншими позовами в інтересах юридичної особи власник (учасник, акціонер) може звернутися лише за наявності підстав, прямо передбачених відповідними законодавчими нормами.</p> <p>Водночас положеннями чинного законодавства не передбачено звернення власника (учасника, акціонера) юридичної особи до суду за захистом прав чи охоронюваних законом інтересів цієї особи поза відносинами представництва, окрім позовів про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою.</p> <p>Таким чином, повернення господарським судом на підставі п. 4 ч. 5 ст. 174 ГПК України позовної заяви власника (засновника,</p>
----	---	--	--

			<p>акціонера), поданої в інтересах юридичної особи в порядку ст. 54 ГПК України, з іншою позовною вимогою, ніж відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою, є обґрунтованим.</p> <p>Постанова КГС ВС від 28.02.2019 у справі № 904/4669/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80181036</p>
8.	<p>Стаття 58. Особи, які можуть бути представниками Стаття 59. Особи, які не можуть бути представниками</p>	<p>Чи може апеляційна скарга у малозначній справі подаватись представником за довіреністю?</p>	<p>30.09.2016 набрав чинності Закон України №1401-VIII від 02.06.2016 "Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)" (далі - Закон № 1401), яким внесено зміни до Конституції України та доповнено Основний Закон окремими статтями.</p> <p>За змістом частин 3 та 4 статті 131² Конституції України (у редакції Закону №1401) виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді, зокрема у малозначних спорах.</p> <p>За змістом статті 131² Конституції України необхідність її додаткової регламентації законом передбачена частиною 4 цієї статті щодо встановлення винятків представництва в суді адвокатами, зокрема визначення поняття малозначних спорів.</p> <p>Відповідно до статті 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.</p> <p>Статтею 12 ГПК України визначено, що малозначними справами є, зокрема, справи, у яких ціна позову не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.</p> <p>Положеннями частини 2 статті 58 ГПК України унормовано, що при розгляді справ у малозначних спорах (малозначні справи) представником може бути особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну</p>

			<p>діездатність, за винятком осіб, визначених статтею 59 цього Кодексу.</p> <p>Отже, сторона у справі, віднесеній процесуальним законом до малозначних, не позбавлена права на представництво своїх законних інтересів, у тому числі й на звернення із апеляційною скаргою, поданою, зокрема, представником за довіреністю.</p> <p>Наведене є виключенням із загального правила прямої дії норми статей 59, 131² Конституції України та підпункту 11 пункту 161 розділу XV "Перехідні положення" Конституції України, яким передбачено, що представництво відповідно до пункту 3 частини 1 статті 131¹ та статті 131² цієї Конституції виключно прокурорами або адвокатами у Верховному Суді та судах касаційної інстанції здійснюється з 01 січня 2017 року; у судах апеляційної інстанції - з 01 січня 2018 року; у судах першої інстанції - з 01 січня 2019 року.</p> <p>Постанова КГС ВС від 16.01.2019 у справі № 910/3970/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79250059</p>
9.	<p>Стаття 80. Подання доказів Стаття 269. Межі перегляду справи в суді апеляційної інстанції</p>	<p>Чи може суд апеляційної інстанції прийняти докази, які не були подані позивачем до суду першої інстанції у зв'язку з тим, що таких доказів не існувало на момент звернення з відповідним позовом?</p>	<p>Статтю 80 ГПК України чітко врегульовано порядок і строки подання доказів учасниками справи. Так, згідно з ч. 2 ст. 80 ГПК України позивач повинен подати докази разом з поданням позовної заяви. Якщо доказ не може бути поданий у встановлений законом строк з об'єктивних причин, учасник справи повинен про це письмово повідомити суд та зазначити: доказ, який не може бути подано; причини, з яких доказ не може бути подано у зазначений строк; докази, які підтверджують, що особа здійснила всі залежні від неї дії, спрямовані на отримання вказаного доказу; у випадку визнання поважними причин неподання учасником справи доказів у встановлений законом строк суд може встановити додатковий строк для подання вказаних доказів (ч. ч. 4, 5 цієї статті).</p> <p>У розумінні наведених положень докази, які підтверджують заявлені вимоги, мають бути подані позивачем одночасно із позовною заявою, а неможливість подання доказів у цей строк повинна бути письмово доведена позивачем суду та належним чином обґрунтована.</p>

			<p>У свою чергу, ст. 269 ГПК України, якою встановлено межі перегляду справи в суді апеляційної інстанції, передбачено, що докази, які не були подані до суду першої інстанції, приймаються судом лише у виняткових випадках, якщо учасник справи надав докази неможливості їх подання до суду першої інстанції з причин, що об'єктивно не залежали від нього.</p> <p>Системний аналіз положень ст. ст. 80, 269 ГПК України свідчить, що докази, якими позивач обґрунтовує свої вимоги, повинні існувати на момент звернення до суду з відповідним позовом, і саме на позивача покладено обов'язок подання таких доказів одночасно з позовною заявою. Єдиний винятковий випадок, коли можливим є прийняття судом (у т.ч. апеляційної інстанції) доказів з порушенням встановленого строку, - наявність об'єктивних обставин, які унеможливають своєчасне вчинення такої процесуальної дії (наприклад, якщо стороні не було відомо про існування доказів), тягар доведення яких також покладений на учасника справи.</p> <p>Отже, така обставина як відсутність існування доказів на момент звернення до суду з відповідним позовом взагалі виключає можливість прийняття судом апеляційної інстанції додаткових доказів у порядку ст. 269 ГПК України незалежно від причин неподання позивачем таких доказів. Навпаки, саме допущення такої можливості судом апеляційної інстанції матиме наслідком порушення наведених норм процесуального права, а також принципу правової визначеності, ключовим елементом якого є однозначність та передбачуваність правозастосування, а отже системність і послідовність у діяльності відповідних органів, насамперед судів.</p> <p>Постанова КГС ВС від 06.02.2019 у справі № 916/3130/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79807859 Постанова КГС ВС від 26.02.2019 у справі № 913/632/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80268896</p>
10.	Стаття 86. Оцінка доказів	Чи може висновок експерта, складений на	Відповідно до частин 1, 3 статті 74 ГПК України кожна сторона повинна довести ті

	<p>Стаття 104. Оцінка висновку експерта судом</p>	<p>замовлення учасника справи, бути доказом у справі та мати заздалегідь встановлену силу над іншими доказами? Чи може незгода скаржника із висновком експерта бути підставою для скасування судових рішень?</p>	<p>обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень. Докази подаються сторонами та іншими учасниками справи.</p> <p>Належними є докази, на підставі яких можна встановити обставини, які входять в предмет доказування. Суд не бере до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування. Предметом доказування є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення (стаття 76 ГПК України).</p> <p>За змістом статті 79 ГПК України достатніми є докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування. Питання про достатність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.</p> <p>Частинами 1, 2 статті 86 ГПК України визначено, що суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів. Жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності.</p> <p>Згідно з частинами 1, 2 статті 98 ГПК України висновок експерта – це докладний опис проведених експертом досліджень, зроблені у результаті них висновки та обґрунтовані відповіді на питання, поставлені експертові, складений у порядку, визначеному законодавством. Предметом висновку експерта може бути дослідження обставин, які входять до предмета доказування та встановлення яких потребує наявних у експерта спеціальних знань.</p> <p>З аналізу частин 1, 5, 6 статті 101 ГПК України вбачається, що учасник справи має право подати до суду висновок експерта, складений на його замовлення. У висновку експерта зазначається, що висновок підготовлено для подання до суду та що експерт обізнаний про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок. Експерт, який</p>
--	--	--	--

			<p>склав висновок за зверненням учасника справи, має ті самі права та обов'язки, що і експерт, який здійснює експертизу на підставі ухвали суду.</p> <p>Відповідно до статті 104 ГПК України висновок експерта для суду не має заздалегідь встановленої сили і оцінюється судом разом із іншими доказами за правилами, встановленими статтею 86 цього Кодексу.</p> <p>Отже, ухвалюючи судові рішення, суд усебічно, повно, об'єктивно та безпосередньо досліджує всі наявні у справі докази, зокрема і висновок експерта, складений за результатами експертизи на замовлення учасника справи, що за змістом статті 104 ГПК України є доказом у справі та не має для суду заздалегідь встановленої сили. Незгода скаржника із висновком експерта, складеного за результатами проведеної експертизи, не може бути підставою для скасування судових рішень.</p> <p>Постанова КГС ВС від 18.12.2018 у справі № 910/4881/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78650682</p>
11.	Стаття 96. Електронні докази	Що саме враховує суд під час оцінки паперових копій електронних доказів у справі (зокрема електронного листування)?	<p>За змістом ст. 74 ГПК України кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень. У разі посилення учасника справи на невчинення іншим учасником справи певних дій або відсутність певної події, суд може зобов'язати такого іншого учасника справи надати відповідні докази вчинення цих дій або наявності певної події. У разі ненадання таких доказів суд може визнати обставину невчинення відповідних дій або відсутності події встановленою.</p> <p>Частиною 1 ст. 76 цього Кодексу унормовано, що належними є докази, на підставі яких можна встановити обставини, які входять в предмет доказування.</p> <p>Обставини, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування. Докази, одержані з порушенням закону, судом не приймаються (ст. 77 ГПК України).</p> <p>Подані докази суд оцінює за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та</p>

			<p>безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів. Жодні докази не мають для суду заздалегідь встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), який міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів) (ст. 86 ГПК України).</p> <p>За змістом ст. 96 ГПК України електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних й інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі Інтернет).</p> <p>Електронні докази подаються в оригіналі або в електронній копії, засвідченій електронним цифровим підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України "Про електронний цифровий підпис". Законом може бути передбачено інший порядок засвідчення електронної копії електронного доказу.</p> <p>Учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених в порядку, передбаченому законом. Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом.</p> <p>Учасник справи, який подає копію електронного доказу, повинен зазначити про наявність у нього або іншої особи оригіналу електронного доказу.</p> <p>Якщо подано копію (паперову копію) електронного доказу, суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи може витребувати у відповідної особи оригінал електронного доказу. Якщо оригінал електронного доказу не поданий, а учасник справи або суд ставить під сумнів відповідність</p>
--	--	--	--

			<p>поданої копії (паперової копії) оригіналу, такий доказ не береться судом до уваги.</p> <p>Отже, у разі подання учасником справи паперових копій електронних документів (зокрема електронного листування) суд повинен оцінити надані докази стосовно їх належності, допустимості та достовірності в контексті зазначених норм законодавства.</p> <p>Постанова КГС ВС від 12.04.2019 у справі № 910/3203/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81112593</p>
12.	<p>Стаття 98. Вимоги до висновку експерта Стаття 99. Призначення експертизи судом</p>	<p>Які питання можна ставити судовим експертам у разі призначення судової експертизи? Чи можна ставити судовим експертам правові питання, вирішення яких віднесено до компетенції суду?</p>	<p>За змістом ст. 99 ГПК України суд за клопотанням учасника справи або з власної ініціативи призначає експертизу у справі за сукупності таких умов: 1) для з'ясування обставин, що мають значення для справи, необхідні спеціальні знання у сфері іншій, ніж право, без яких встановити відповідні обставини неможливо; 2) жодною стороною не наданий висновок експерта з цих самих питань або висновки експертів, надані сторонами, викликають обґрунтовані сумніви щодо їх правильності, або за клопотанням учасника справи, мотивованим неможливістю надати експертний висновок у строки, встановлені для подання доказів, з причин, визнаних судом поважними, зокрема через неможливість отримання необхідних для проведення експертизи матеріалів.</p> <p>Питання, з яких має бути проведена експертиза, що призначається судом, визначаються судом. Учасники справи мають право запропонувати суду питання, роз'яснення яких, на їхню думку, потребує висновку експерта.</p> <p>Питання, які ставляться експерту, і його висновок з них не можуть виходити за межі спеціальних знань експерта.</p> <p>Відповідно до ст. 1 Закону України "Про судову експертизу" судова експертиза – це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду.</p> <p>Судова експертиза призначається лише у разі дійсної потреби у спеціальних знаннях для з'ясування обставин, що мають значення для</p>

			<p>справи (фактичних даних, що входять до предмета доказування), без яких встановити відповідні обставини неможливо, тобто у разі, коли висновок експерта не можуть замінити інші засоби доказування, наявні у справі докази є взаємно суперечливими.</p> <p>Якщо наявні у справі докази є взаємно суперечливими, їх оцінку в разі необхідності може бути здійснено господарським судом із призначенням відповідної судової експертизи. Питання про призначення судової експертизи повинно вирішуватися лише після ґрунтовного вивчення обставин справи і доводів сторін щодо необхідності такого призначення.</p> <p>При цьому неприпустимо ставити судовим експертам питання, вирішення яких не спрямовано на встановлення даних, що входять до предмета доказування у справі, а також правові питання, вирішення яких чинним законодавством віднесено до компетенції суду.</p> <p>Так, згідно з ч. 2 ст. 98 ГПК України предметом висновку експерта може бути дослідження обставин, які входять до предмета доказування та встановлення яких потребує наявних у експерта спеціальних знань. Предметом висновку експерта не можуть бути питання права.</p> <p>Таким чином, винесення на розгляд судових експертів питань правового характеру порушує вимоги п. 2 ч. 2 ст. 98 і п. 1 ч. 1 ст. 99 ГПК України.</p> <p>Крім того, винесення на розгляд судових експертів питань, що виходять за межі предмета доказування у справі, суперечить вимогам п. 1 ч. 2 ст. 98 ГПК України.</p> <p>Тобто якщо запропоновані учасником справи питання для судової експертизи не вимагають спеціальних досліджень, їх вирішення віднесено до компетенції суду, вони входять до предмета доказування у справі, такі питання підлягають дослідженню судом.</p> <p>Постанова КГС ВС від 15.05.2019 у справі № 910/4568/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81880282 Постанова КГС ВС від 02.05.2018 у справі № 910/23532/16 http://reyestr.court.gov.ua/Review/73939168</p>
--	--	--	---

			<p>Постанова КГС ВС від 24.04.2018 у справі № 910/9394/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/73730549</p>
13.	<p>Стаття 108. Зміст висновку експерта у галузі права Стаття 109. Оцінка висновку експерта у галузі права судом</p>	<p>Чи наділений господарський суд правом призначати експертизу у галузі права?</p>	<p>Згідно зі ст. 108 ГПК України учасники справи мають право подати до суду висновок експерта у галузі права щодо: 1) застосування аналогії закону, аналогії права; 2) змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування, доктриною у відповідній іноземній державі. Висновок експерта у галузі права не може містити оцінки доказів, вказівок про достовірність чи недостовірність того чи іншого доказу, про переваги одних доказів над іншими, про те, яке рішення має бути прийнято за результатами розгляду справи.</p> <p>У ст. 109 ГПК України визначено, що висновок експерта у галузі права не є доказом, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду. Суд може посилатися в рішенні на висновок експерта у галузі права як на джерело відомостей, які в ньому містяться, та має зробити самостійні висновки щодо відповідних питань.</p> <p>Тобто висновок експерта у галузі права, що не є доказом у справі та не є обов'язковим для суду, може подати до суду виключно учасник справи.</p> <p>Відповідно до положень ГПК України суду не надано права призначати експертизу у галузі права про застосування аналогії закону чи аналогії права, оскільки саме учасники справи мають право подати до суду висновок експерта у галузі права.</p> <p>Постанова КГС ВС від 26.10.2018 у справі № 910/9971/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/77593547 Постанова КГС ВС від 27.11.2018 у справі № 923/237/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78359229</p>
14.	<p>Стаття 119. Поновлення та продовження процесуальних строків Стаття 260. Залишення</p>	<p>Якими мають бути дії суду апеляційної інстанції у разі якщо скаржник не усунув недоліки у строк установлений в ухвалі про залишення без</p>	<p>Відповідно до ч. 1 ст. 119 ГПК України суд за заявою учасника справи поновлює пропущений процесуальний строк, встановлений законом, якщо визнає причини його пропуску поважними, крім випадків, коли цим Кодексом встановлено неможливість такого поновлення. Згідно з ч. 4 цієї статті одночасно із поданням</p>

	<p>апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги</p>	<p>руху апеляційної скарги? Поновлюється чи продовжується у такому разі строк на усунення недоліків?</p>	<p>заяви про поновлення процесуального строку має бути вчинена процесуальна дія (подані заява, скарга, документи тощо), стосовно якої пропущено строк.</p> <p>Отже, пропущений учасником процесуальний строк може бути поновлений судом за умови вчинення учасником процесуальної дії, для вчинення якої було встановлено строк, подання учасником заяви про поновлення процесуального строку та визнання причин пропуску строку поважними, крім випадків, коли ГПК України встановлено неможливість такого поновлення.</p> <p>Згідно з ч. 2 ст. 119 ГПК України встановлений судом процесуальний строк може бути продовжений судом за заявою учасника справи, поданою до закінчення цього строку, чи з ініціативи суду.</p> <p>Як убачається зі змісту наведеної норми, за заявою учасника може бути продовжений тільки строк, який встановлено судом і який не впливає на час звернення учасника справи із заявою. Процесуальний строк може бути продовжений також з ініціативи суду. Разом з тим на відміну від поновлення процесуального строку, вирішення судом питання про продовження процесуального строку не зумовлено вчиненням учасником процесуальної дії. Навпаки, процесуальний закон виходить із того, що процесуальний строк продовжується для вчинення процесуальної дії, яка ще не вчинена.</p> <p>При цьому оскільки у тих випадках, коли суду процесуальним законом надано право встановити строк у межах певного строку, передбаченого ГПК України, суд також не може продовжити строк понад визначений ГПК України строк.</p> <p>Зважаючи на практику Європейського суду з прав людини, вирішуючи питання про поновлення або продовження процесуальних строків, суд має виходити з наведених вище відмінностей між поновленням та продовженням процесуальних строків, ураховувати зміст заяви (клопотання) учасника та вчинених ним дій.</p> <p>Отже, у разі якщо на час постановлення ухвали апеляційного суду про повернення апеляційної скарги без розгляду скаргник вчинив дії на виконання ухвали про залишення</p>
--	---	--	--

			<p>апеляційної скарги без руху (зокрема надав докази сплати судового збору за подання апеляційної скарги та звернувся з клопотанням про поновлення строку на подання апеляційної скарги), суд апеляційної інстанції повинен вчинити дії щодо вирішення питання про поновлення процесуального строку та з цією метою з'ясувати наявність підстав для поновлення строку.</p> <p>Постанова КГС ВС від 03.12.2018 у справі № 904/5995/16 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78484732</p>
15.	Стаття 123. Види судових витрат (питання повернення судового збору)	Чи може суд на підставі копії платіжного доручення постановити ухвалу про повернення судового збору?	<p>Відповідно до частини 2 статті 123 ГПК України розмір судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати встановлюються законом.</p> <p>Правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору визначено Законом України "Про судовий збір".</p> <p>Пунктом 3 частини 1 статті 7 цього Закону визначено, що сплачена сума судового збору повертається за клопотанням особи, яка його сплатила, за ухвалою суду в разі відмови у відкритті касаційного провадження у справі.</p> <p>Відповідно до пункту 5 наказу Міністерства фінансів України від 03.09.2013 № 787 "Про затвердження Порядку повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевого бюджетів" у разі повернення судового збору (крім помилково зарахованого) до органу Казначейства подається оригінал або належним чином засвідчена копія ухвали суду.</p> <p>Ухвала суду подається платником до органу Казначейства разом з його заявою про повернення коштів з бюджету та оригіналом або копією документа на переказ або паперовою копією електронного розрахункового документа, які підтверджують перерахування коштів до бюджету (у разі знаходження оригіналу документа на переказ, який підтверджує зарахування судового збору до бюджету, в матеріалах судової справи та зазначення про це в ухвалі суду).</p> <p>Платіжне доручення на безготівкове перерахування судового збору, квитанція</p>

			<p>установи банку про прийняття платежу готівкою додаються до позовної заяви (заяви, скарги) і мають містити відомості про те, яка саме позовна заява (заява, скарга, дія) оплачується судовим збором. Відповідні документи подаються до господарського суду тільки в оригіналі; копії, у тому числі виготовлені із застосуванням технічних засобів (фотокопії тощо), цих документів не можуть бути належним доказом сплати судового збору (підпункт 2.21 пункту 2 постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 21.02.2013 № 7 "Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України").</p> <p>Відповідно до частини 2 статті 91 ГПК України письмові докази подаються в оригіналі або належним чином засвідченій копії, якщо інше не передбачено цим Кодексом.</p> <p>При вирішенні питання про повернення коштів із Державного бюджету України суд досліджує докази надходження таких коштів до бюджету тільки з оригіналу платіжного доручення.</p> <p>Таким чином, вирішення судом питання про повернення судового збору шляхом постановлення відповідної ухвали здійснюється лише на підставі оригіналу платіжного доручення.</p> <p>Постанова КГС ВС від 21.12.2018 у справі № 904/2376/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78750077</p>
16.	<p>Стаття 123. Види судових витрат (питання звільнення від сплати судового збору)</p>	<p>Чи може скаржник, якого на підставі Закону України "Про судовий збір" звільнено від сплати судового збору за подання позовної заяви, не сплачувати відповідний судовий збір за подання апеляційної скарги?</p>	<p>Відповідно до частини 2 статті 123 ГПК України порядок звільнення від сплати судового збору встановлюється законом.</p> <p>Як передбачено у пункті 13 частини 2 статті 3 Закону України "Про судовий збір" судовий збір, зокрема, не справляється за подання позовної заяви про відшкодування шкоди, заподіяної особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їх посадовою або службовою особою, а так само незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів</p>

			<p>досудового розслідування, прокуратури або суду.</p> <p>Порушені права можуть захищатись як у суді першої інстанції (у разі пред'явлення позову), так і на наступних стадіях господарського процесу, а саме під час апеляційного перегляду. Ці стадії судового захисту – єдиний господарський процес, завданням якого є справедливий розгляд і вирішення господарських справ з метою захисту порушеного права.</p> <p>Системне телеологічне тлумачення положень статей 3, 4 Закону України "Про судовий збір" дає змогу дійти висновку, що законодавець обрав спосіб справляння судового збору із застосуванням процентного співвідношення ставки судового збору, яку належить сплатити в апеляційному та касаційному суді, до ставки, належної до сплати в суді першої інстанції.</p> <p>З огляду на зазначене у випадку якщо скажник звільнений від сплати судового збору за подання позовної заяви відповідно до Закону України "Про судовий збір", зазначена особа звільняється від сплати судового збору також і в разі подання нею апеляційної скарги на рішення суду першої інстанції.</p> <p>Постанова КГС ВС від 20.06.2018 у справі № 914/1748/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/74811581</p>
17.	Стаття 126. Витрати на професійну правничу допомогу	Що враховується судом під час вирішення питання про зменшення розміру витрат на професійну правничу допомогу адвоката, які підлягають розподілу між сторонами?	<p>Відповідно до частин 1 та 2 статті 126 ГПК України витрати, пов'язані з правничою допомогою адвоката, несуть сторони, крім випадків надання правничої допомоги за рахунок держави; за результатами розгляду справи витрати на професійну правничу допомогу адвоката підлягають розподілу між сторонами разом з іншими судовими витратами. Розмір витрат на оплату послуг адвоката має бути співмірним із: 1) складністю справи та виконаних адвокатом робіт (наданих послуг); 2) часом, витраченим адвокатом на виконання відповідних робіт (надання послуг); 3) обсягом наданих адвокатом послуг та виконаних робіт; 4) ціною позову та (або) значенням справи для сторони, в тому числі впливом вирішення справи на репутацію</p>

		<p>сторони або публічним інтересом до справи (частина 4 статті 126 ГПК України).</p> <p>За змістом частин 5 і 6 статті 126 ГПК України у разі недотримання вимог частини 4 цієї статті суд може, за клопотанням іншої сторони, зменшити розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката, які підлягають розподілу між сторонами. Обов'язок доведення неспівмірності витрат покладається на сторону, яка заявляє клопотання про зменшення витрат на оплату правничої допомоги адвоката, які підлягають розподілу між сторонами.</p> <p>Відповідно до статті 30 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" гонорар є формою винагороди адвоката за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту. Порядок обчислення гонорару (фіксований розмір, погодинна оплата), підстави для зміни розміру гонорару, порядок його сплати, умови повернення тощо визначаються в договорі про надання правової допомоги. При встановленні розміру гонорару враховуються складність справи, кваліфікація і досвід адвоката, фінансовий стан клієнта та інші істотні обставини. Гонорар має бути розумним та враховувати витрачений адвокатом час.</p> <p>Розмір гонорару визначається за погодженням адвоката з клієнтом, і може бути змінений лише за їх взаємною домовленістю. Суд не має права його змінювати і втручатися у правовідносини адвоката та його клієнта.</p> <p>Водночас для включення всієї суми гонорару у відшкодування за рахунок позивача має бути встановлено, що його позов не підлягає задоволенню, а за наявності заперечень позивача щодо співмірності заявленої суми компенсації також має бути встановлено, що за цих обставин справи такі витрати відповідача були необхідними, а їх розмір є розумним та виправданим. Тобто суд зобов'язаний оцінити рівень адвокатських витрат, що мають бути присуджені з урахуванням того, чи були такі витрати понесені фактично та чи була їх сума обґрунтованою.</p> <p>За наявності заперечень іншої сторони суд не зобов'язаний присуджувати стороні, на користь якої відбулося рішення, всі її витрати на адвоката, якщо, керуючись принципами справедливості та верховенством права,</p>
--	--	--

			<p>встановить, що розмір гонорару, визначений стороною та його адвокатом, є завищеним щодо іншої сторони спору, зважаючи на складність справи, витрачений адвокатом час, та неспівмірним порівняно з ринковими цінами адвокатських послуг.</p> <p>При визначенні суми відшкодування суд має виходити із критерію реальності адвокатських витрат (встановлення їх дійсності та необхідності), а також критерію розумності їхнього розміру, виходячи із конкретних обставин справи та фінансового стану обох сторін. Ті самі критерії застосовує Європейський суд з прав людини, присуджуючи судові витрати на підставі статті 41 Конвенції. Зокрема заявник має право на компенсацію судових та інших витрат, лише якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їхній розмір – обґрунтованим (рішення у справі "East/West Alliance Limited" проти України, заява № 19336/04, пункт 269).</p> <p>Постанова КГС ВС від 20.11.2018 у справі № 910/23210/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78048428</p>
18.	<p>Стаття 126. Витрати на професійну правничу допомогу</p>	<p>Який порядок визначення розміру судових витрат на професійну правничу допомогу, що підлягають розподілу між сторонами?</p>	<p>Одним із основних принципів господарського судочинства є відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення (п. 12 ч. 3 ст. 2 ГПК України).</p> <p>Практична реалізація наведеного принципу в частині відшкодування витрат на професійну правничу допомогу відбувається у декілька етапів, а саме:</p> <p>1) попереднє визначення суми судових витрат на професійну правничу допомогу (ст. 124 ГПК України);</p> <p>2) визначення розміру судових витрат на професійну правничу допомогу, що підлягають розподілу між сторонами (ст. 126 ГПК України):</p> <p>– подання (1) заяви (клопотання) про відшкодування судових витрат на професійну правничу допомогу разом із (2) детальним описом робіт (наданих послуг), виконаних адвокатом, і здійснених ним витрат, необхідних для надання правничої допомоги, та (3) доказами, що підтверджують здійснення робіт (наданих послуг) і розмір судових витрат, які</p>

		<p>сторона сплатила або має сплатити у зв'язку з розглядом справи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - зменшення суми судових витрат на професійну правничу допомогу, що підлягають розподілу; <p>3) розподіл судових витрат (ст. 129 ГПК України).</p> <p>Відповідно до ч. 8 ст. 129 ГПК України розмір судових витрат, які сторона сплатила або має сплатити у зв'язку з розглядом справи, встановлюється судом на підставі поданих сторонами доказів (договорів, рахунків тощо). Такі докази подаються до закінчення судових дебатів у справі або протягом п'яти днів після ухвалення рішення суду, за умови, що сторона зробила про це відповідну заяву. У разі неподання відповідних доказів протягом встановленого строку така заява залишається без розгляду.</p> <p>Для визначення розміру витрат на професійну правничу допомогу з метою розподілу судових витрат учасник справи подає детальний опис робіт (наданих послуг), виконаних адвокатом, та здійснених ним витрат, необхідних для надання правничої допомоги (ч. 3 ст. 126 цього Кодексу).</p> <p>За змістом п. 1 ч. 2 ст. 126, ч. 8 ст. 129 ГПК України розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката встановлюється і розподіляється судом згідно з умовами договору про надання правничої допомоги за умови надання відповідних доказів щодо обсягу наданих послуг і виконаних робіт та їх вартості, як уже сплаченої, так і тієї, що лише підлягає сплаті (буде сплачена) відповідною стороною або третьою особою.</p> <p>Отже, витрати на професійну правничу допомогу у разі підтвердження обсягу наданих послуг і виконаних робіт та їх вартості підлягають розподілу за результатами розгляду справи незалежно від того, чи їх уже фактично сплачено стороною/третьою особою чи тільки має бути сплачено (п. 1 ч. 2 ст. 126 цього Кодексу).</p> <p>Натомість положеннями п. 2 ч. 2 статті 126 ГПК України регламентовано порядок компенсації витрат адвоката, необхідних для надання правничої допомоги (витрати на проїзд, проживання, поштові послуги тощо), для розподілу яких необхідною умовою є надання</p>
--	--	---

			<p>відповідних доказів, які підтверджують здійснення таких витрат.</p> <p>Постанова КГС ВС від 03.10.2019 у справі № 922/445/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/85211544</p>
19.	Стаття 126. Витрати на професійну правничу допомогу	Чи має право суд з власної ініціативи зменшити розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката?	<p>За змістом ч. 4 ст. 126 ГПК України розмір витрат на оплату послуг адвоката має бути співмірним із: 1) складністю справи та виконаних адвокатом робіт (наданих послуг); 2) часом, витраченим адвокатом на виконання відповідних робіт (надання послуг); 3) обсягом наданих адвокатом послуг та виконаних робіт; 4) ціною позову та (або) значенням справи для сторони, в тому числі впливом вирішення справи на репутацію сторони або публічним інтересом до справи.</p> <p>Відповідно до положень чч. 5, 6 ст. 126 ГПК у разі недотримання вимог ч. 4 ст. 126 ГПК України суд може, за клопотанням іншої сторони, зменшити розмір витрат на професійну правничу допомогу адвоката, які підлягають розподілу між сторонами. Обов'язок доведення неспівмірності витрат покладається на сторону, яка заявляє клопотання про зменшення витрат на оплату правничої допомоги адвоката, що підлягають розподілу між сторонами</p> <p>Отже, у розумінні положень ч. 5 ст. 126 ГПК України зменшення суми судових витрат на професійну правничу допомогу, що підлягають розподілу, можливе виключно на підставі клопотання іншої сторони у разі, на її думку, недотримання вимог стосовно співмірності витрат із складністю відповідної роботи, її обсягом та часом, витраченим ним на виконання робіт.</p> <p>Суд, урахувуючи принципи диспозитивності та змагальності, не має права вирішувати питання про зменшення суми судових витрат на професійну правову допомогу, що підлягають розподілу, з власної ініціативи.</p> <p>Постанова КГС ВС від 03.10.2019 у справі № 922/445/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/85211544</p>
20.	Стаття 129. Розподіл судових витрат	Який порядок розподілу судових витрат	<p>Загальне правило розподілу судових витрат викладено у ч. 4 ст. 129 ГПК України, відповідно</p>

		<p>витрат на правничу допомогу? У яких випадках суд може не присуджувати стороні, на користь якої ухвалено судове рішення, всі її витрати на професійну правничу допомогу?</p>	<p>до нього інші судові витрати, пов'язані з розглядом справи, покладаються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) у разі задоволення позову – на відповідача; 2) у разі відмови в позові – на позивача; 3) у разі часткового задоволення позову – на обидві сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог. <p>Разом із тим, у ч. 5 наведеної норми цього Кодексу визначено критерії, керуючись якими, суд (за клопотанням сторони або з власної ініціативи) може відступити від зазначеного загального правила при вирішенні питання про розподіл витрат на правову допомогу та не розподіляти такі витрати повністю або частково на сторону, не на користь якої ухвалено рішення, а натомість покласти їх на сторону, на користь якої ухвалено рішення.</p> <p>Зокрема, відповідно до ч. 5 ст. 129 ГПК України під час вирішення питання про розподіл судових витрат суд враховує: 1) чи пов'язані ці витрати з розглядом справи; 2) чи є розмір таких витрат обґрунтованим та пропорційним до предмета спору, з урахуванням ціни позову, значення справи для сторін, у тому числі чи міг результат її вирішення вплинути на репутацію сторони або чи викликала справа публічний інтерес; 3) поведінку сторони під час розгляду справи, що призвела до затягування розгляду справи, зокрема, подання стороною явно необґрунтованих заяв і клопотань, безпідставне твердження або заперечення стороною певних обставин, які мають значення для справи, безпідставне завищення позивачем позовних вимог тощо; 4) дії сторони щодо досудового вирішення спору та щодо врегулювання спору мирним шляхом під час розгляду справи, стадію розгляду справи, на якій такі дії вчинялись.</p> <p>При цьому стосовно відповідності зазначеним критеріям суд має оцінювати поведінку/дії/бездіяльність обох сторін, вирішуючи питання про розподіл судових витрат.</p> <p>Випадки, за яких суд може відступити від загального правила розподілу судових витрат, унормованого ч. 4 ст. 129 ГПК України, також визначено положеннями чч. 6, 7, 9 ст. 129 цього Кодексу.</p> <p>Тобто вирішуючи питання про розподіл судових витрат, господарський суд за наявності</p>
--	--	--	---

			<p>заперечень сторони проти розподілу витрат на адвоката або з власної ініціативи, керуючись критеріями, що наведені у чч. 5–7, 9 ст. 129 ГПК України, може не присуджувати стороні, на користь якої ухвалено судове рішення, всі її витрати на професійну правову допомогу.</p> <p>У такому випадку суд, керуючись чч. 5–7, 9 ст. 129 цього Кодексу, відмовляє стороні, на користь якої ухвалено рішення, у відшкодуванні витрат, понесених нею на правничу допомогу, повністю або частково, та відповідно не покладає такі витрати повністю або частково на сторону, не на користь якої ухвалено рішення. При цьому в судовому рішенні суд повинен конкретно зазначити, які саме витрати на правову допомогу не підлягають відшкодуванню повністю або частково, навести мотивацію такого рішення та правові підстави для його ухвалення. Зокрема, вирішуючи питання розподілу судових витрат, господарський суд має враховувати, що розмір відшкодування судових витрат, не пов'язаних зі сплатою судового збору, не повинен бути непропорційним предмету спору. Зважаючи на викладене, суд з урахуванням конкретних обставин, зокрема ціни позову, може обмежити такий розмір з огляду на розумну необхідність судових витрат для конкретної справи.</p> <p>Постанова КГС ВС від 03.10.2019 у справі № 922/445/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/85211544</p>
21.	<p>Стаття 136. Підстави для забезпечення позову Стаття 137. Заходи забезпечення позову</p>	<p>Що повинен урахувати суд, оцінюючи обґрунтованість доводів заявника під час вирішення питання про вжиття заходів забезпечення позову?</p>	<p>З огляду на положень статей 136, 137 ГПК України вирішуючи питання про забезпечення позову, господарський суд має оцінити обґрунтованість доводів заявника щодо необхідності вжиття відповідних заходів з урахуванням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розумності, обґрунтованості та адекватності вимог заявника щодо забезпечення позову; - забезпечення збалансованості інтересів сторін, а також інших учасників судового процесу; - наявності зв'язку між конкретним заходом до забезпечення позову і предметом позовної вимоги, зокрема чи спроможний такий захід забезпечити фактичне виконання судового рішення у разі задоволення позову;

			<p>- імовірності утруднення виконання або невиконання рішення господарського суду в разі невжиття таких заходів;</p> <p>- запобігання порушенню у зв'язку із вжиттям таких заходів прав та охоронюваних законом інтересів осіб, які не є учасниками цього судового процесу.</p> <p>Під час вирішення питання про вжиття заходів щодо забезпечення позову господарським судам необхідно дотримуватися принципу їх співмірності із заявленими позивачем вимогами. Заходи щодо забезпечення позову можуть бути вжиті судом лише в межах предмета позову та не повинні порушувати прав інших учасників (акціонерів) юридичної особи. Під час вирішення питання про вжиття заходів щодо забезпечення позову господарським судам слід ураховувати, що такі заходи не повинні блокувати господарську діяльність юридичної особи, порушуватися права осіб, які не є учасниками судового процесу, застосовуватися обмеження, не пов'язані з предметом спору.</p> <p>Адекватність заходу до забезпечення позову, що застосовується господарським судом, визначається його відповідністю вимогам, на забезпечення яких його вживають. Оцінка такої відповідності здійснюється господарським судом, зокрема, з урахуванням співвідношення прав (інтересу), про захист яких просить заявник, із вартістю майна, на яке заявник вимагає накладити арешт, або майнових наслідків заборони відповідачеві вчиняти певні дії.</p> <p>При цьому обґрунтування необхідності забезпечення позову покладається саме на позивача та полягає у доказуванні обставин, з якими пов'язано вирішення питання про забезпечення позову. Забезпечення позову застосовується як гарантія задоволення його законних вимог.</p> <p>Недоведення заявником дійсної необхідності забезпечення позову, а також недотримання у разі застосування конкретних заходів забезпечення зазначених критеріїв співрозмірності та збалансованості інтересів сторін є підставою для відмови у задоволенні заяви учасника справи про забезпечення позову.</p>
--	--	--	---

			<p>Постанова КГС ВС від 14.11.2018 у справі № 910/8682/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79527458 Постанова КГС ВС від 15.05.2019 у справі № 910/688/13 http://reyestr.court.gov.ua/Review/82068155 Постанова КГС ВС від 20.02.2019 у справі № 923/558/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80036180</p>
22.	<p>Стаття 136. Підстави для забезпечення позову Стаття 137. Заходи забезпечення позову</p>	<p>Чи може суд задовольнити заяву про вжиття заходів забезпечення позову у справах, відповідачем у яких є неплатоспроможний банк, щодо якого розпочато процедуру ліквідації?</p>	<p>Відповідно до ч. 2 ст. 136 ГПК України забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду.</p> <p>Згідно з п. 2 ч. 1 ст. 137 ГПК України позов забезпечується, зокрема, заборонаю відповідачу вчиняти певні дії.</p> <p>Водночас з огляду на ч. 7 ст. 137 ГПК України не допускається забезпечення позову у справах, відповідачем у яких є неплатоспроможний банк або Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, шляхом: 1) накладення арешту на майно або грошові суми, що належать відповідачу; 2) заборони відповідачу, його посадовим особам вчиняти певні дії.</p> <p>За змістом п.п. 6, 8 ч. 1 ст. 2 Закону України від 23.02.2012 № 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» неплатоспроможним є банк, щодо якого Національний банк України прийняв рішення про віднесення до категорії неплатоспроможних у порядку, передбаченому Законом України від 07.12.2000 № 2121-III «Про банки і банківську діяльність». Ліквідацією банку є процедура припинення функціонування банку як юридичної особи відповідно до законодавства.</p> <p>Отже, у випадку коли відповідно до постанови Правління Національного банку України відповідачем у справі є неплатоспроможний банк, щодо якого прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та розпочато процедуру ліквідації, суд не повинен</p>

			<p>залишати поза увагою положення ч. 7 ст. 137 ГПК України.</p> <p>За змістом ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.</p> <p>Таким чином, оскільки наведена вище норма процесуального закону прямо забороняє забезпечення позову шляхом заборони неплатоспроможному банку вчиняти певні дії, застосування судом такого заходу забезпечення позову є помилковим.</p> <p>Постанова КГС ВС від 31.07.2019 у справі № 906/214/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/83378782</p>
23.	<p>Стаття 202. Наслідки неявки в судове засідання учасника справи Стаття 226. Залишення позову без розгляду</p>	<p>Чи перешкоджає розгляду справи судом неявка у підготовче засідання належним чином повідомленого про дату, час і місце проведення судового засідання позивача (його представника) та неповідомлення ним про причини такої неявки?</p>	<p>Аналіз положень ст. ст. 202, 226 ГПК України свідчить про можливість розгляду позовних вимог у разі неявки в судове засідання належним чином повідомленого про дату, час і місце проведення судового засідання позивача (його представника), неповідомлення позивача про причини такої неявки лише за наявності двох умов – якщо від позивача надійшла заява про розгляд справи за його відсутності та, одночасно, якщо його нез'явлення не перешкоджає вирішенню спору.</p> <p>Отже, якщо належним чином повідомлений про дату, час і місце проведення судового засідання позивач (його представник) не з'явився у судове засідання, не подав до суду заяви про розгляд справи за його відсутності, не повідомив про неявку та про поважність причини такої неявки, суду не має передбаченої процесуальним законом можливості для розгляду позовних вимог (ч. 4 ст. 202 ГПК України).</p> <p>У такому випадку суд залишає позов без розгляду на підставі п. 4 ч. 1 ст. 226 ГПК України.</p> <p>Аналогічна правова позиція наведена у постановках Верховного Суду від 16.08.2018 у справі № 910/2344/17 та від 04.09.2018 у справі № 910/14047/17.</p> <p>Слід урахувати, що у разі неможливості взяти участь у судовому засіданні одного представника позивач може вжити інших заходів щодо забезпечення свого правового</p>

			<p>захисту в судовому засіданні, а саме направити у судове засідання директора підприємства чи у будь-який спосіб (телефонограма, лист на електронну пошту) повідомити суд про поважність причин неявки.</p> <p>Постанова КГС ВС від 22.01.2019 у справі № 922/2584/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79397846</p>
24.	<p>Стаття 202. Наслідки неявки в судове засідання учасника справи Стаття 226. Залишення позову без розгляду</p>	<p>В яких випадках суд має оцінювати можливість вирішення спору по суті за наявними матеріалами справи, у разі якщо позивач не з'явився на виклик суду?</p>	<p>Відповідно до ч. 4 ст. 202 ГПК України у разі неявки позивача в судове засідання без поважних причин або неповідомлення ним про причини неявки суд залишає позовну заяву без розгляду, крім випадку, якщо від позивача надійшла заява про розгляд справи за його відсутності і його нез'явлення не перешкоджає вирішенню спору.</p> <p>Згідно з п. 4 ч. 4 ст. 226 цього Кодексу суд залишає позов без розгляду, якщо позивач без поважних причин не подав витребувані судом докази, необхідні для вирішення спору, або позивач (його представник) не з'явився у судове засідання або не повідомив про причини неявки, крім випадку, якщо від нього надійшла заява про розгляд справи за його відсутності і його нез'явлення не перешкоджає вирішенню спору.</p> <p>З огляду на викладене, положення ч. 4 ст. 202 та п. 4 ч. 4 ст. 226 ГПК України не пов'язують можливість залишення позовної заяви без розгляду з необхідністю надання судом оцінки можливості вирішення спору за відсутності представника позивача, який не з'явився на виклик суду, не повідомив про причини неявки, хоча був належним чином повідомлений про призначення справи до розгляду.</p> <p>Наведене однак не стосується випадків, коли позивач подав заяву про розгляд справи за його відсутності і його нез'явлення не перешкоджає вирішенню спору.</p> <p>Отже, суди обов'язково мають оцінювати можливість вирішення спору по суті за відсутності представника позивача у разі, якщо позивач не з'явився на виклик суду, але звернувся із заявою про розгляд цієї справи за його відсутності.</p>

			<p>Постанова об'єднаної палати КГС ВС від 13.09.2019 у справі № 916/3616/15 http://reyestr.court.gov.ua/Review/84284508</p> <p>Постанова КГС ВС від 30.05.2019 у справі № 921/502/17-г/8 http://reyestr.court.gov.ua/Review/82130596</p> <p>Постанова КГС ВС від 15.01.2019 у справі № 914/794/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79397838</p>
25.	Стаття 227. Обов'язок суду зупинити провадження у справі	<p>Що саме повинен урахувати суд апеляційної інстанції, зупиняючи провадження у справі на підставі п. 5 ч. 1 ст. 227 ГПК України за об'єктивної неможливості розгляду апеляційної скарги, зокрема, до набрання законної сили судовим рішенням в іншій справі?</p>	<p>Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 227 ГПК України суд зобов'язаний зупинити провадження у справі у разі об'єктивної неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного провадження, адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства, - до набрання законної сили судовим рішенням в іншій справі; суд не може посилатися на об'єктивну неможливість розгляду справи у випадку, коли зібрані докази дозволяють встановити та оцінити обставини (факти), які є предметом судового розгляду.</p> <p>Сам факт пов'язаності двох справ не свідчить про неможливість розгляду та прийняття рішення у справі. Під неможливістю розгляду справи слід розуміти неможливість для цього господарського суду самостійно встановити обставини, які встановлюються іншим судом в іншій справі.</p> <p>Водночас, наведеною процесуальною нормою прямо передбачено, що суд не може посилатися на об'єктивну неможливість розгляду справи у випадку, коли зібрані докази дозволяють встановити та оцінити обставини (факти), які є предметом судового розгляду.</p> <p>Згідно з п. 4 ч. 1 ст. 229 ГПК України провадження у справі зупиняється у випадках, встановлених п. 5 ч. 1 ст. 227 цього Кодексу – до набрання законної сили судовим рішенням, від якого залежить вирішення справи.</p> <p>Ст. 234 ГПК України передбачено, що в ухвалі зазначаються мотиви, з яких суд дійшов висновків, і закон, яким керувався суд, постановляючи ухвалу.</p> <p>Згідно з ст. 269 ГПК України суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними у ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог</p>

			<p>апеляційної скарги. Суд апеляційної інстанції досліджує докази, що стосуються фактів, на які учасники справи посилаються в апеляційній скарзі та (або) відзиві на неї. Докази, які не були подані до суду першої інстанції, приймаються судом лише у виняткових випадках, якщо учасник справи надав докази неможливості їх подання до суду першої інстанції з причин, що об'єктивно не залежали від нього. Суд апеляційної інстанції не обмежений доводами та вимогами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права. У суді апеляційної інстанції не приймаються і не розглядаються позовні вимоги та підстави позову, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції.</p> <p>З огляду на викладене суд апеляційної інстанції, постановляючи ухвалу про зупинення провадження у справі, не може посилатися на обставини, які виникли після фактичних обставин, що слугували підставою позову, та після прийняття судового рішення, яке є предметом апеляційного перегляду.</p> <p>Ухвала про зупинення провадження у справі, яка не містить аргументованих і переконливих мотивів доцільності зупинення провадження як щодо об'єктивної неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої господарської справи, так і стосовно того, що зібрані у справі докази дійсно не дозволяють встановити та оцінити обставини (факти), які є предметом зазначеного судового розгляду, суперечить вимогам п. 5 ч. 1 ст. 227 ГПК України.</p> <p>Постанова КГС ВС від 21.02.2019 у справі № 910/974/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80036157</p>
26.	<p>Стаття 231. Закриття провадження у справі Стаття 175. Відмова у відкритті провадження у справі</p>	<p>Що саме має встановити суд для закриття провадження у справі на підставі п. 2 ч. 1 ст. 175, п. 3 ч. 1 ст. 231 ГПК України?</p>	<p>Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 231 ГПК України господарський суд закриває провадження у справі, якщо встановить обставини, які є підставою для відмови у відкритті провадження у справі відповідно до пп. 2, 4, 5 ч.1 ст.175 цього Кодексу, крім випадків, передбачених ч. 2 ст. 175 цього Кодексу.</p> <p>Згідно з п. 2 ч. 1 ст. 175 ГПК України суддя відмовляє у відкритті провадження у справі,</p>

		<p>якщо є таке, що набрало законної сили, рішення чи ухвала суду про закриття провадження у справі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, або є судовий наказ, що набрав законної сили за тими самими вимогами.</p> <p>За змістом наведених норм права однією із цілей цих норм законодавець визначив, у тому числі, недопущення надання різних висновків і тлумачень щодо наявних між сторонами обставин та правовідносин і запобігання поданню нового позову з тим же предметом, з тих самих підстав і між тими ж сторонами як засобу, спрямованого на перегляд висновків судів за результатами розгляду попереднього позову, що не відповідатиме принципу юридичної визначеності.</p> <p>Предметом позову є матеріально-правова вимога позивача до відповідача, стосовно якої він просить ухвалити судові рішення. Предмет позову повинен мати правовий характер і впливати з певних матеріально-правових відносин.</p> <p>Підставою позову є обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги і докази, що підтверджують позов, зокрема факти матеріально-правового характеру, що визначаються нормами матеріального права, які врегульовують спірні правовідносини, їх виникнення, зміну, припинення.</p> <p>Предмет і підстава позову сприяють з'ясуванню наявності та характеру спірних правовідносин між сторонами, застосуванню необхідного способу захисту права, визначенню переліку доказів, необхідних для підтвердження наявності конкретного цивільного права і обов'язку.</p> <p>Отже, передумовою для застосування положень п. 2 ч. 1 ст. 175 ГПК України, та, як наслідок, і положень п. 3 ч. 1 ст. 231 ГПК України є наявність двох справ з тотожним суб'єктним складом, предметом і підставами. При цьому для закриття провадження у справі необхідною є наявність одночасно трьох однакових складових: сторін, предмета, підстав звернення до суду із позовною заявою.</p> <p>Постанова КГС ВС від 20.08.2019 у справі № 916/3255/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/83783457</p>
--	--	--

27.	Стаття 231. Закриття провадження у справі	Чи наділені учасники судового процесу після розгляду заяви про заміну сторони виконавчого провадження, в межах якої було прийнято остаточне рішення, правом повторно подати аналогічну заяву у справі між тими самими сторонами, про той самий предмет заяви і з тих самих підстав?	<p>Згідно з пунктом 3 частини 1 статті 231 ГПК України господарський суд закриває провадження у справі, якщо встановить обставини, які є підставою для відмови у відкритті провадження у справі відповідно до пунктів 2, 4, 5 частини 1 статті 175 цього Кодексу, крім випадків, передбачених частиною 2 статті 175 цього Кодексу.</p> <p>Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 175 ГПК України суддя відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо є таке, що набрало законної сили, рішення чи ухвала суду про закриття провадження у справі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав, або є судовий наказ, що набрав законної сили за тими самими вимогами.</p> <p>Згідно з частиною 10 статті 11 ГПК України, якщо спірні відносини не врегульовані законом і відсутній звичай ділового обороту, який може бути до них застосований, суд застосовує закон, що регулює подібні відносини (аналогія закону), а за відсутності такого – виходить із загальних засад і змісту законодавства (аналогія права).</p> <p>Таким чином, якщо є така, що набрала законної сили, ухвала суду за результатами розгляду заяви про заміну сторони виконавчого провадження між тими самими сторонами, про той самий предмет заяви і з тих самих підстав, то у разі подання аналогічної заяви у цій справі суд закриває провадження з розгляду такої заяви.</p> <p>Повторне подання зазначеної заяви стягувачем є, по суті, намагання домогтися повторного розгляду справи, нової переоцінки обставин і доказів у справі з метою ухвалення нового рішення у справі вже на користь стягувача.</p> <p>Постанова КГС ВС від 21.01.2019 у справі № 42/339-10 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79429963</p>
28.	Стаття 232. Види судових рішень Стаття 325. Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими	Чи є правильним постановленням судом ухвали (як виду судового рішення), якщо за результатами перегляду за нововиявленими	<p>Згідно з ч. 3 ст. 325 ГПК України за результатами перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами суд може, зокрема, задовольнити заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, скасувати</p>

	<p>або виключними обставинами</p>	<p>обставинами ухвали про припинення провадження у справі, судом скасовано відповідну ухвалу та прийнято рішення по суті спору?</p>	<p>відповідне судове рішення та ухвалити нове рішення чи змінити рішення.</p> <p>За змістом ч. 4 ст. 325 ГПК України у разі відмови в задоволенні заяви про перегляд рішення, ухвали, постанови за нововиявленими або виключними обставинами суд постановляє ухвалу. У разі задоволення заяви про перегляд судового рішення з підстав, визначених ч. 2, п. 1, 3 ч. 3 ст. 320 цього Кодексу, та скасування судового рішення, що переглядається, суд: 1) ухвалює рішення – якщо переглядалося рішення суду; 2) приймає постанову – якщо переглядалася постанова суду; 3) постановляє ухвалу – якщо переглядалася ухвала суду.</p> <p>Відповідно до ч. 1, 2 ст. 232 ГПК України судовими рішеннями є: 1) ухвали; 2) рішення; 3) постанови; 4) судові накази. Процедурні питання, пов'язані з рухом справи в суді першої інстанції, клопотання та заяви осіб, які беруть участь у справі, питання про відкладення розгляду справи, оголошення перерви, зупинення або закриття провадження у справі, залишення заяви без розгляду, а також в інших випадках, передбачених цим Кодексом, вирішуються судом шляхом постановлення ухвал.</p> <p>Наслідком скасування ухвали про припинення провадження у справі є продовження розгляду справи по суті та прийняття за його результатами рішення судом.</p> <p>Розгляд справи по суті судом першої інстанції закінчується ухваленням рішення суду (ч. 3 ст. 232 ГПК України).</p> <p>Таким чином, положення ч. 4 ст. 325 ГПК України визначають саме вид судового рішення, яке приймається внаслідок скасування за нововиявленими обставинами певного виду судового рішення, проте жодним чином не передбачають ухвалення за результатами розгляду справи по суті аналогічного виду судового рішення, оскільки вид судового рішення за результатами розгляду справи має визначатись судом саме з урахуванням змісту ст. 232 ГПК України у сукупності з положеннями ч. 2, 3 ст. 325 ГПК України.</p> <p>Отже, постановлення судом ухвали (як виду судового рішення) внаслідок скасування за нововиявленими обставинами ухвали про припинення провадження у справі та прийняття</p>
--	--	---	--

			одночасно рішення по суті спору є порушенням положень ч. 3 ст. 232 ГПК України. Постанова КГС ВС від 05.09.2018 у справі № 910/5260/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/76266271
29.	Стаття 235. Набрання ухвалою законної сили	Коли ухвала суду набирає законної сили? Чи пов'язує процесуальний закон набрання ухвалою суду законної сили з моментом отримання її учасником справи?	<p>Частиною 2 ст. 232 ГПК України передбачено, що процедурні питання, пов'язані з рухом справи в суді першої інстанції, клопотання та заяви осіб, які беруть участь у справі, питання про відкладення розгляду справи, оголошення перерви, зупинення або закриття провадження у справі, залишення заяви без розгляду, а також в інших випадках, передбачених цим Кодексом, вирішуються судом шляхом постановлення ухвал.</p> <p>Згідно з ч. 9 ст. 240 ГПК України ухвали суду проголошуються негайно після їх постановлення за правилами проголошення рішень суду.</p> <p>Статтею 235 ГПК України встановлено, що ухвала набирає законної сили негайно після її оголошення, якщо інше не передбачено цим Кодексом чи Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" (частина 1). Ухвали, постановлені судом поза межами судового засідання або в судовому засіданні у разі неявки всіх учасників справи, розгляду справи без повідомлення (виклику) учасників справи, набирають законної сили з моменту їх підписання суддею (суддями) (частина 2).</p> <p>Отже, ч. 1 ст. 235 ГПК України пов'язує набрання законної сили ухвалою з її оголошенням у судовому засіданні. Оголошення судового рішення – це спеціальна стадія його оприлюднення та підстава для набрання законної сили ухвалою.</p> <p>У свою чергу, ч. 2 ст. 235 ГПК України моментом набрання законної сили ухвалою визначає її підписання, за умови або постановлення такої ухвали поза межами судового засідання, або неявки всіх учасників справи, або розгляду справи без повідомлення учасників справи.</p> <p>Таким чином, процесуальний закон не пов'язує набрання законної сили ухвалою суду із моментом отримання її учасником справи.</p>

			<p>Постанова КГС ВС від 11.04.2019 у справі № 910/6543/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81173715</p>
30.	Стаття 245. Роз'яснення судового рішення	<p>Чи підлягає задоволенню заява про роз'яснення судового рішення, в якій заявник фактично порушує питання про зміну рішення, або про внесення до нього нових даних, або про роз'яснення мотивів прийняття рішення, або фактично про встановлення чи зміну способу і порядку виконання рішення?</p>	<p>Відповідно до частин 1, 3, 4 статті 245 ГПК України за заявою учасників справи, державного виконавця, приватного виконавця суд роз'яснює судове рішення, яке набрало законної сили, не змінюючи змісту судового рішення. Суд розглядає заяву про роз'яснення судового рішення у порядку, в якому було ухвалено відповідне судове рішення, протягом десяти днів з дня її надходження. Про роз'яснення або відмову у роз'ясненні судового рішення суд постановляє ухвалу.</p> <p>Виходячи зі змісту статті 245 ГПК України, роз'яснення судового рішення - це засіб виправлення недоліків судового акта, який полягає в усуненні неясності судового акта. Тобто йдеться про викладення судового рішення у більш ясній і зрозумілій формі. Необхідність такого роз'яснення впливає з обставин неоднозначного розуміння рішення суду з метою його виконання.</p> <p>Здійснюючи роз'яснення судового рішення, суд викладає більш повно і зрозуміло ті частини рішення, розуміння яких викликає труднощі, не вносячи змін до рішення по суті і не зачіпаючи тих питань, які не були предметом судового розгляду.</p> <p>Якщо фактично порушується питання про зміну рішення, або про внесення до нього нових даних, або про роз'яснення мотивів прийняття рішення, або фактично про встановлення чи зміну способу і порядку виконання рішення, господарський суд відмовляє у роз'ясненні рішення.</p> <p>Заява про роз'яснення судового рішення відповідно до статті 245 ГПК України не підлягає задоволенню, якщо заявник фактично порушує питання про зміну рішення, або про внесення до нього нових даних, або про роз'яснення мотивів прийняття рішення, або фактично про встановлення чи зміну способу і порядку виконання рішення.</p> <p>Постанова КГС ВС від 17.12.2018 у справі № 924/1389/13 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78750081</p>

			Постанова КГС ВС від 28.02.2018 у справі №9 10/12754/14 http://reyestr.court.gov.ua/Review/72550972
31.	Стаття 245. Роз'яснення судового рішення	Яке судове рішення може бути роз'яснене судом?	<p>Згідно з чч. 1 та 2 ст. 18 ГПК України судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України. Невиконання судового рішення є підставою для відповідальності, встановленої законом.</p> <p>Відповідно до ч. 1 ст. 245 ГПК України за заявою учасників справи, державного виконавця, приватного виконавця суд роз'яснює судове рішення, яке набрало законної сили, не змінюючи змісту судового рішення.</p> <p>За змістом наведеної норми роз'яснення судового рішення – це засіб виправлення недоліків судового документа, який полягає в усуненні неясності судового акта. Тобто йдеться про викладення судового рішення у більш ясній і зрозумілій формі. Необхідність такого роз'яснення зумовлена неоднозначним розумінням рішення суду з метою його виконання.</p> <p>Так, роз'яснюючи судове рішення, суд викладає більш повно і зрозуміло ті частини рішення, розуміння яких викликає труднощі, не вносячи змін до рішення по суті і не зачіпаючи ті питання, які не були предметом судового розгляду. Якщо фактично порушено питання про зміну рішення, або про внесення до нього нових даних, або про роз'яснення мотивів прийняття рішення, або фактично про встановлення чи зміну способу і порядку виконання рішення, господарський суд відмовляє у роз'ясненні рішення.</p> <p>Подання заяви про роз'яснення судового рішення допускається, якщо судове рішення ще не виконане або не закінчився строк, протягом якого рішення може бути пред'явлене до примусового виконання (ч. 2 ст. 245 ГПК України).</p> <p>Отже, за змістом ст. 245 ГПК України роз'яснено може бути тільки те судове рішення, що підлягає примусовому виконанню, тобто судове рішення, яким спір вирішено по суті.</p>

			<p>Ухвала ВП ВС від 14.05.2019 у справі № 904/2530/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81797111 Постанова КГС ВС від 20.11.2019 у справі № 920/1396/15 http://reyestr.court.gov.ua/Review/85808289</p>
32.	<p>Стаття 247. Справи, що розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження</p>	<p>Чи може суд у спорах, які виникають із корпоративних відносин, перейти до розгляду справи у порядку спрощеного позовного провадження, якщо учасники справи не заперечують проти цього? Якими мають бути дії суду апеляційної інстанції у такому випадку?</p>	<p>Відповідно до п. 9 ч. 1 розділу XI "Перехідні положення" ГПК України справи у судах першої та апеляційної інстанцій, провадження у яких порушено до набрання чинності цією редакцією Кодексу, розглядаються за правилами, що діють після набрання чинності цією редакцією Кодексу.</p> <p>Зазначене положення кореспондує приписам ч. 3 ст. 3 ГПК України, згідно з якою судочинство у господарських судах здійснюється відповідно до закону, чинного на час вчинення окремої процесуальної дії, розгляду і вирішення справи.</p> <p>Згідно з п. 3 ч. 4 ст. 247 ГПК України в порядку спрощеного позовного провадження не можуть бути розглянуті справи у спорах, які виникають з корпоративних відносин, та спорах з правочинів щодо корпоративних прав (акцій).</p> <p>Отже, суд не може перейти до розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження у спорах, які виникають з корпоративних відносин, оскільки спір у таких справах пов'язаний із реалізацією позивачем своїх корпоративних прав.</p> <p>Таким чином, розгляд судом першої інстанції справи у спорі, який виник із корпоративних відносин, у порядку письмового провадження свідчить про порушення приписів п. 3 ч. 4 ст. 247 ГПК України.</p> <p>З огляду на положення п. 7 ч. 3 ст. 277 ГПК України порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення та ухвалення нового судового рішення, якщо суд розглянув у порядку спрощеного позовного провадження справу, яка підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.</p> <p>П. 7 ч. 1 ст. 310 ГПК України передбачено, що судові рішення підлягають обов'язковому скасуванню з направленням справи на новий розгляд, якщо суд розглянув у порядку спрощеного позовного провадження справу,</p>

			<p>яка підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.</p> <p>Зазначені положення є імперативними для суду апеляційної інстанції.</p> <p>З огляду на викладене у наведеному випадку апеляційний господарський суд не має права залишати без змін рішення місцевого господарського суду з тих підстав, що скасування судового рішення місцевого господарського суду не призведе до прийняття іншого по суті рішення у справі.</p> <p>Постанова КГС ВС від 05.09.2018 у справі № 925/1476/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/76326068</p>
33.	Стаття 254. Право апеляційного оскарження	Що повинен урахувати суд апеляційної інстанції у разі звернення з апеляційною скаргою особи, яка не брала участі у справі?	<p>Відповідно до ч. 1 ст. 254 ГПК України учасники справи, особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції.</p> <p>Отже, вказана стаття визначає коло осіб, наділених процесуальним правом на апеляційне оскарження судового рішення, які поділяються на дві групи – учасники справи, а також особи, які участі у справі не брали, але судові рішення стосується їх прав, інтересів та (або) обов'язків.</p> <p>При цьому, на відміну від оскарження судового рішення учасником справи, не залучена до участі у справі особа повинна довести наявність у неї правового зв'язку зі сторонами спору або безпосередньо судовим рішенням через обґрунтування наявності трьох критеріїв: вирішення судом питання про її (1) право, (2) інтерес, (3) обов'язок, і такий зв'язок має бути очевидним та безумовним, а не ймовірним.</p> <p>Судове рішення, оскаржуване не залученою до участі у справі особою, повинно безпосередньо стосуватися її прав, інтересів та обов'язків, тобто суд має розглянути й вирішити спір про право у правовідносинах, учасником яких на момент розгляду справи та прийняття рішення господарським судом першої інстанції є скаржник, або у такому рішенні наведено судження про права та обов'язки цієї особи у відповідних правовідносинах.</p>

			<p>Рішення є таким, що прийнято про права та обов'язки особи, яка не була залучена до участі у справі, якщо в мотивувальній частині рішення містяться висновки суду про права та обов'язки цієї особи, або у резолютивній частині рішення суд прямо вказав про права та обов'язки таких осіб. У такому випадку рішення порушує не лише матеріальні права осіб, не залучених до участі у справі, а й їх процесуальні права, що впливають зі сформульованого в п. 1 ст. 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод положення про право кожного на справедливий судовий розгляд при визначенні його цивільних прав і обов'язків. Будь-який інший правовий зв'язок між скаржником і сторонами спору не може братися до уваги.</p> <p>Якщо після відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою, поданою особою з підстав вирішення судом питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, встановлено, що судовим рішенням питання про права, інтереси та (або) обов'язки такої особи не вирішувалося, апеляційний господарський суд своєю ухвалою закриває апеляційне провадження на підставі п. 3 ч. 1 ст. 264 ГПК України, оскільки у такому випадку немає правового зв'язку між скаржником і сторонами у справі, у зв'язку з чим немає і суб'єкта апеляційного оскарження.</p> <p>Постанова КГС ВС від 11.07.2018 у справі № 911/2635/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/75298643 Постанова КГС ВС від 06.12.2018 у справі № 910/22354/15 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78807939 Постанова КГС ВС від 29.11.2018 у справі № 918/115/16 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78326769</p>
34.	Стаття 254. Право апеляційного оскарження Стаття 255. Апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції Стаття 336. Звернення	Чи підлягає оскарженню ухвала про відмову у задоволенні заяви про звернення стягнення на грошові кошти?	Відповідно до частин 1, 7 статті 336 ГПК України суд, що розглядав справу як суд першої інстанції, може за заявою стягувача або державного чи приватного виконавця звернути стягнення на грошові кошти, які належать особі, яка має заборгованість перед боржником, яка не оспорується зазначеною особою або підтверджена судовим рішенням, яке набрало законної сили. Про задоволення заяви про

	<p>стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому порядку</p>	<p>звернення стягнення на грошові кошти, що належать особі, яка має заборгованість перед боржником, або про відмову у її задоволенні суд постановляє ухвалу.</p> <p>Згідно з частиною 2 статті 254 ГПК України ухвали суду першої інстанції оскаржуються в апеляційному порядку окремо від рішення суду лише у випадках, передбачених статті 255 цього Кодексу. Оскарження ухвал суду, які не передбачені статті 255 цього Кодексу, окремо від рішення суду не допускається.</p> <p>Вичерпний перелік ухвал, які підлягають апеляційному оскарженню окремо від рішення суду, є вичерпним та наведений у статті 255 ГПК України.</p> <p>З аналізу статті 255 ГПК України вбачається, що законодавець у переліку ухвал чітко розмежував ухвали про задоволення та ухвали про відмову, наприклад в пункті 27 частини 1 статті 255 ГПК передбачено можливість апеляційного оскарження ухвали про поворот виконання чи відмову у повороті виконання.</p> <p>Проте у пункті 28 частини 1 статті 255 ГПК України передбачено можливість оскарження в апеляційному порядку ухвали суду першої інстанції про звернення стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, чи нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому законом порядку.</p> <p>При цьому зазначеною статтею не передбачено можливості оскарження ухвали про відмову у зверненні стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам.</p> <p>Крім того, статті 336 ГПК України, яка є спеціальною та регулює питання звернення стягнення на грошові кошти, не містить застереження щодо оскарження відповідних ухвал.</p> <p>Відповідно до пункту 1 частини 1 статті 261 ГПК України суд апеляційної інстанції відмовляє у відкритті апеляційного провадження у справі, якщо апеляційну скаргу подано на судові рішення, що не підлягає апеляційному оскарженню.</p> <p>Отже, апеляційний господарський суд відмовляє у прийнятті апеляційної скарги на ухвалу про відмову у задоволенні заяви про звернення стягнення на грошові кошти, оскільки, враховуючи наведені норми ГПК</p>
--	---	--

			<p>України, така ухвала не підлягає оскарженню в апеляційному порядку.</p> <p>Постанова КГС ВС від 16.01.2019 у справі № 922/190/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79207573</p>
35.	Стаття 255. Апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції	<p>Чи підлягає апеляційному оскарженню окремо від рішення суду першої інстанції ухвала цього суду про виправлення описки в ухвалі про відкриття провадження у справі?</p>	<p>Відповідно до п. 18 ч. 1 ст. 255 ГПК України окремо від рішення суду першої інстанції може бути оскаржена в апеляційному порядку ухвала цього суду про внесення, відмову у внесенні виправлень у рішення.</p> <p>Ухвала про внесення виправлень (виправлення описки) є складовою частиною того судового рішення, до якого має бути внесено такі виправлення, а тому зазначена ухвала суду може бути оскаржена окремо від рішення тільки в тому випадку, коли таке оскарження передбачено для "основного" судового рішення.</p> <p>Такими "основними" судовими рішеннями у розумінні ГПК України є рішення суду по суті спору та ухвали, визначені у ст. 255 цього Кодексу.</p> <p>Отже, у наведеному випадку, оскільки ст. 255 ГПК України не передбачено можливості оскарження ухвали про відкриття провадження у справі окремо від рішення суду, то і ухвала про внесення виправлень до ухвали про відкриття провадження у справі також не може бути оскаржена до апеляційного господарського суду окремо від рішення суду.</p> <p>Ухвала КГС ВС від 04.03.2019 у справі № 904/5578/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80366570</p>
36.	Стаття 256. Строк на апеляційне оскарження	<p>В яких випадках суд апеляційної інстанції може відновити процесуальний строк на апеляційне оскарження рішення суду першої інстанції ?</p>	<p>Як свідчить правовий аналіз норм чинного законодавства (частина 1 статті 119, пункт 1 частини 2 статті 256, частина 2 статті 261 ГПК України), суд може відновити пропущений процесуальний строк лише у виняткових випадках, тобто причини відновлення таких строків повинні бути не просто поважними, але й мати такий характер, не зважати на який було би несправедливим і таким, що суперечить загальним засадам законодавства.</p> <p>Для поновлення процесуального строку суд має встановити відповідні обставини, задля чого заявник повинен довести суду їх наявність</p>

			<p>і непереборність, у зв'язку з тим, що фактично норма про можливість поновлення процесуальних строків є, по суті, пільгою, яка може застосовуватися як виняток із загального правила, оскільки в іншому випадку нівелюється значення чіткого визначення законодавцем кожного із процесуальних строків.</p> <p>Наявність лише факту подання стороною клопотання про відновлення строку не зобов'язує суд автоматично відновити цей строк, оскільки клопотання про відновлення строку подання апеляційної скарги з огляду на положення статті 256 ГПК України повинно містити обґрунтування поважності пропуску цього строку.</p> <p>Поважними визнаються такі обставини, які є об'єктивно непереборними, не залежать від волевиявлення сторони та пов'язані із дійсними істотними перешкодами чи труднощами для вчинення процесуальних дій.</p> <p>При цьому ГПК України не пов'язує право суду відновити пропущений процесуальний строк лише із певним колом обставин, що спричинили пропуск строку, тобто у кожному випадку суд з урахуванням конкретних обставин пропуску строку оцінює доводи, наведені на обґрунтування клопотання про його відновлення, та робить мотивований висновок щодо поважності чи неповажності причин пропуску строку.</p> <p>Відповідно до частини 3 статті 260 ГПК України апеляційна скарга залишається без руху також у випадку, якщо вона подана після закінчення строків, установлених статтею 256 цього Кодексу, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку, або якщо підстави, вказані нею у заяві, визнані неповажними.</p> <p>Водночас згідно з частиною 3 статті 260 ГПК України, якщо зазначені скаржником підстави для поновлення пропущеного строку на подання апеляційної скарги визнані неповажними, він має право протягом десяти днів з дня вручення ухвали про залишення апеляційної скарги без руху звернутися до суду апеляційної інстанції та вказати інші підстави для поновлення строку.</p> <p>Якщо скаржником у строк, визначений судом, не подано заяву про поновлення строку</p>
--	--	--	---

			<p>на апеляційне оскарження або наведені підстави для поновлення строку на апеляційне оскарження визнані судом неповажними, суд апеляційної інстанції відповідно до пункту 4 частини 1 статті 261 ГПК України відмовляє у відкритті апеляційного провадження у справі.</p> <p>Постанова КГС від 05.12.2018 у справі № 923/100/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78326328 Постанова КГС від 18.01.2019 у справі № 921/396/17-г http://reyestr.court.gov.ua/Review/79289837 Постанова КГС від 17.12.2018 у справі № 1/151-3079 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78715817</p>
37.	<p>Стаття 258. Форма і зміст апеляційної скарги. Стаття 290. Форма і зміст касаційної скарги.</p>	<p>Чи потрібно вказувати в реквізиті платіжного доручення «Призначення платежу» інформацію щодо номеру справи, у межах якої подається апеляційна або касаційна скарга, та дату відповідного судового рішення, яке оскаржується?</p>	<p>Згідно з пунктом 2 частиною 3 статті 258 ГПК України до апеляційної скарги додаються докази сплати судового збору.</p> <p>Відповідно до пункту 2 частини 4 статті 290 ГПК України до касаційної скарги додаються документи, що підтверджують сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі.</p> <p>Судовий збір перераховується у безготівковій або готівковій формі, в тому числі з використанням платіжних систем через мережу Інтернет у режимі реального часу (відповідно до частини 1 статті 6 Закону "Про судовий збір").</p> <p>З додатків 2, 8 до Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті (далі - Інструкція) вбачається, що одним із реквізитів платіжного доручення є "Призначення платежу".</p> <p>Пунктом 3.8. Інструкції визначено, що реквізит "Призначення платежу" платіжного доручення заповнюється платником так, щоб надавати повну інформацію про платіж та документи, на підставі яких здійснюється перерахування коштів отримувачу. Повноту інформації визначає платник з урахуванням вимог законодавства України. Платник відповідає за дані, що зазначені в реквізиті платіжного доручення "Призначення платежу".</p> <p>Платіжне доручення на безготівкове перерахування судового збору, квитанція установи банку про прийняття платежу готівкою додаються до позовної заяви (заяви, скарги) і мають містити відомості про те, яка</p>

			<p>сама позовна заява (заява, скарга, дія) оплачується судовим збором.</p> <p>Необхідними реквізитами ідентифікації позовної заяви (заяви, скарги), а у даному випадку апеляційної (касаційної) скарги є, зокрема, номер справи у межах якої подається відповідна апеляційна (касаційна) скарга та дата судового рішення, яке оскаржується.</p> <p>З огляду на викладене, квитанція, яка не містить інформації про номер справи, у межах якої подається відповідна скарга, та дату прийняття судового рішення, що оскаржується, не є належним доказом сплати судового збору у встановленому порядку та розмірі, оскільки, з неї не вбачається яка саме апеляційна (касаційна) скарга оплачується судовим збором.</p> <p>Отже, у разі подання апеляційної або касаційної скарги, скаржник повинен додати докази сплати судового збору, в яких буде зазначено номер справи, у межах якої подається відповідна скарга, та дата судового рішення, яке оскаржується.</p> <p>Постанова КГС ВС від 16.01.2019 у справі № 905/1057/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79250066 Ухвала КГС ВС від 26.03.2018 у справі № 907/892/15 http://reyestr.court.gov.ua/Review/73033077</p>
38.	Стаття 258. Форма і зміст апеляційної скарги (докази сплати судового збору)	Що повинен урахувати суд апеляційної інстанції, у разі якщо до апеляційної скарги на підтвердження сплати судового збору подано не засвідчене належним чином платіжне доручення без виписки Державної казначейської служби України про зарахування судового збору?	<p>За змістом п. 2 ч. 3 ст. 258 ГПК України до апеляційної скарги додаються докази сплати судового збору.</p> <p>До апеляційної скарги, оформленої з порушенням вимог, встановлених статтею 258 цього Кодексу, застосовуються положення статті 174 ГПК України (частина 2 статті 260 цього Кодексу).</p> <p>Відповідно до ст. 9 Закону України "Про судовий збір" судовий збір сплачується за місцем розгляду справи та зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України. Суд перед відкриттям (порушенням) провадження у справі, прийняттям до розгляду заяв (скарг) перевіряє зарахування судового збору до спеціального фонду Державного бюджету України.</p> <p>Таким чином, обов'язок перевірки факту зарахування судового збору покладено на суд.</p>

			<p>Отже, неподання стороною виписок Державної казначейської служби України про зарахування судового збору, та подання не засвідченого належним чином платіжного доручення, без здійснення судом відповідних дій щодо перевірки зарахування судового збору, сплаченого стороною за подання апеляційної скарги, до спеціального фонду Державного бюджету України, не свідчить про неможливість встановлення факту зарахування судового збору за подання апеляційної скарги і не може бути підставою для повернення апеляційної скарги як такої, що не відповідає встановленим вимогам.</p> <p>Постанова КГС ВС від 19.03.2019 у справі № 910/3788/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80580169</p>
39.	<p>Стаття 260. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги Стаття 261. Відмова у відкритті апеляційного провадження</p>	<p>Чи може суд апеляційної інстанції, визнавши неповажними наведені скаржником у заяві підстави для поновлення строку на апеляційне оскарження, відмовити у відкритті апеляційного провадження без надання можливості скаржникові навести інші підстави для поновлення строку в порядку ст. 260 ГПК України?</p>	<p>Відповідно до ст. 261 ГПК України суд апеляційної інстанції відмовляє у відкритті апеляційного провадження у справі якщо, зокрема, скаржником у строк, визначений судом, не подано заяву про поновлення строку на апеляційне оскарження або наведені підстави для поновлення строку на апеляційне оскарження визнані судом неповажними.</p> <p>Водночас, згідно з ч. 3, 4 ст. 260 ГПК України апеляційна скарга залишається без руху у випадку, якщо вона подана після закінчення строків, установлених ст. 256 цього Кодексу, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку, або якщо підстави, вказані нею у заяві, визнані неповажними. При цьому протягом десяти днів з дня вручення ухвали особа має право звернутися до суду апеляційної інстанції із заявою про поновлення строку або вказати інші підстави для поновлення строку.</p> <p>У випадку, якщо заяву не буде подано особою в зазначений строк або вказані нею підстави для поновлення строку на апеляційне оскарження будуть визнані неповажними, суд відмовляє у відкритті апеляційного провадження у порядку, встановленому ст. 261 цього Кодексу.</p> <p>Таким чином, якщо підстави, зазначені скаржником у заяві про поновлення строку на апеляційне оскарження, були визнані судом неповажними, суду слід залишити апеляційну</p>

			<p>скаргу без руху відповідно до ч. 3 ст. 260 ГПК України, надавши скаржникові строк для зазначення інших підстав для поновлення строку.</p> <p>Отже, суд апеляційної інстанції не може, визнавши неповажними вказані скаржником у заяві підстави для поновлення строку на апеляційне оскарження, відмовити у відкритті апеляційного провадження без надання скаржнику можливості навести інші підстави для поновлення строку в порядку ст. 260 ГПК України.</p> <p>Постанова КГС ВС від 01.10.2018 у справі № 44/232-б http://reyestr.court.gov.ua/Review/77397791 Постанова КГС ВС від 06.07.2018 у справі № 925/1566/16 http://reyestr.court.gov.ua/Review/75174408 Постанова КГС ВС від 22.05.2018 у справі № 916/1545/17 http://reyestr.court.gov.ua/Review/74203827</p>
40.	Стаття 264. Закриття апеляційного провадження	Які процесуальні дії має вчинити апеляційний господарський суд, якщо після відкриття апеляційного провадження буде встановлено, що у судовому рішенні не вирішувалося питання про права, інтереси та (або) обов'язки особи, яка подала апеляційну скаргу?	<p>Відповідно до ч. 1 ст. 17 ГПК України учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення.</p> <p>Згідно з ч. 1 ст. 254 ГПК України учасники справи, особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції.</p> <p>Таким чином, особа, яка не брала участі у справі, може звернутися з апеляційною скаргою на рішення суду першої інстанції виключно у випадку, якщо судове рішення стосується її прав, інтересів та (або) обов'язків. При цьому, на відміну від оскарження судового рішення учасником справи, не залучена до участі у справі особа повинна довести свій правовий зв'язок зі сторонами спору або безпосередньо судовим рішенням, обґрунтувавши відповідність трьом критеріям: вирішення судом питання про її (1) право, (2) інтерес, (3) обов'язок, і такий зв'язок має бути очевидним та безумовним, а не ймовірним.</p>

		<p>Судове рішення, що оскаржується особою, не залученою до участі у справі, повинно безпосередньо стосуватися прав, інтересів та обов'язків цієї особи, тобто суд має розглянути і вирішити спір про право у правовідносинах, учасником яких на момент розгляду справи та прийняття рішення господарським судом першої інстанції є скаржник, або міститься судження про права та обов'язки цієї особи у відповідних правовідносинах. Рішення є таким, що прийнято про права, інтереси та (або) обов'язки особи, яка не була залучена до участі у справі, якщо у мотивувальній частині цього рішення містяться висновки суду про права, інтереси та (або) обов'язки такої особи, або у резолютивній частині рішення суд зазначив про права, інтереси та (або) обов'язки такої особи.</p> <p>Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 264 ГПК України суд апеляційної інстанції закриває апеляційне провадження, якщо після відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою, поданою особою з підстав вирішення судом питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, встановлено, що судовим рішенням питання про права, інтереси та (або) обов'язки такої особи не вирішувалося.</p> <p>Отже, якщо після відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою, поданою особою з підстав вирішення судом питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, буде встановлено, що у судовому рішенні питання про права, інтереси та (або) обов'язки такої особи не вирішувалося, апеляційний господарський суд своєю ухвалою закриває апеляційне провадження на підставі п. 3 ч. 1 ст. 264 ГПК України, оскільки у такому випадку немає правового зв'язку між скаржником і сторонами у справі, а отже немає і суб'єкта апеляційного оскарження.</p> <p>Постанова КГС ВС від 10.10.2018 у справі № 910/21732/15 http://reyestr.court.gov.ua/Review/77149732 Постанова КГС ВС від 02.10.2018 у справі № 910/7523/15-г http://reyestr.court.gov.ua/Review/77012025 Постанова КГС ВС від 12.11.2018 у справі № 21/358-06-11049 http://reyestr.court.gov.ua/Review/77850679</p>
--	--	---

			<p>Постанова КГС ВС від 21.03.2019 у справі № 911/4590/13 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80719214</p>
41.	Стаття 265. Приєднання до апеляційної скарги.	<p>Чи підлягають застосуванню положення ст. ст. 174, 260 ГПК України про залишення заяви без руху та надання строку для усунення недоліків до заяви про приєднання до апеляційної скарги, оформленої без дотримання вимог ст. 265 ГПК України?</p>	<p>Відповідно до ст. 265 ГПК України учасники справи мають право приєднатися до апеляційної скарги, поданої особою, на стороні якої вони виступали. До апеляційної скарги мають право приєднатися також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки. Заяву про приєднання до апеляційної скарги може бути подано до початку розгляду справи в суді апеляційної інстанції. До заяви про приєднання до апеляційної скарги додається документ про сплату судового збору та докази надсилання (направлення) копії заяви іншим учасникам справи.</p> <p>Приєднання до апеляційної скарги – це вияв позиції особи, яка бере участь у справі (чи іншої особи, якщо суд вирішив питання про її права, свободи, інтереси чи обов'язки), стосовно підтримки повністю або частково змісту (обґрунтування) та вимог апеляційної скарги, яку подала інша особа.</p> <p>Між тим ст. 265 ГПК України не містить положень щодо надання строку для усунення недоліків стосовно заяв про приєднання до апеляційної скарги.</p> <p>Отже, якщо заяву про приєднання до апеляційної скарги оформлено з порушенням норм ст. 265 ГПК України, зокрема до неї не додано доказів надсилання (направлення) копії заяви іншим учасникам справи, суд апеляційної інстанції повертає її без розгляду.</p> <p>Положення ст. ст. 260, 174 ГПК України про залишення заяви без руху та надання строку для усунення недоліків у такому випадку не застосовуються.</p> <p>Постанова КГС ВС від 18.03.2019 у справі № 914/1287/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/80548825</p>
42.	Стаття 266. Доповнення, зміна або відкликання апеляційної скарги або відмова від неї	<p>Якими повинні бути дії суду апеляційної інстанції у разі подання уточнень до апеляційної скарги, що змінюють розмір суми,</p>	<p>Вимоги до форми та змісту апеляційної скарги визначено у ст. 258 ГПК України. Згідно з п. 2 ч. 3 цієї статті до апеляційної скарги додаються докази сплати судового збору.</p> <p>Правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового</p>

	<p>Стаття 6 Закону України «Про судовий збір»</p>	<p>в межах якої оскаржується рішення місцевого господарського суду?</p>	<p>збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору визначено Законом України «Про судовий збір».</p> <p>Відповідно до ч. 1 ст. 266 ГПК України особа, яка подала апеляційну скаргу, має право доповнити чи змінити її протягом строку на апеляційне оскарження.</p> <p>Згідно з ч. 4 ст. 6 Закону України «Про судовий збір» якщо скаргу (заяву) подано про перегляд судового рішення в частині позовних вимог (сум, що підлягають стягненню за судовим рішенням), судовий збір за подання скарги (заяви) вираховується та сплачується лише щодо перегляду судового рішення в частині таких позовних вимог (оспорюваних сум).</p> <p>Отже, з огляду на положення ч. 4 ст. 6 Закону України «Про судовий збір» перш ніж повернути апеляційну скаргу, суд апеляційної інстанції має надати належну оцінку заяві апелянта про уточнення апеляційної скарги та встановити суму судового збору, яку має бути сплачено за подання апеляційної скарги, з урахуванням суми, в межах якої апелянт оскаржує рішення місцевого господарського суду.</p> <p>Постанова КГС ВС від 29.08.2019 у справі № 911/2936/14 http://reyestr.court.gov.ua/Review/84040449</p>
43.	<p>Стаття 271. Порядок розгляду апеляційної скарги на ухвалу суду першої інстанції Стаття 255. Апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції</p>	<p>Чи є порушенням права учасника справи на справедливий судовий розгляд, якщо апеляційний господарський суд розглянув апеляційну скаргу на ухвалу про повернення зустрічної позовної заяви у порядку письмового провадження без повідомлення сторін?</p>	<p>За змістом п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ратифікованої Законом України від 17.07.1997 № 475/97-ВР "Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції" кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом.</p> <p>Європейський суд з прав людини в рішенні у справі "Сокурєнко і Стригун проти України" зазначив, що фраза "встановленого законом" поширюється не лише на правову основу самого існування "суду", але й на дотримання таким судом певних норм, які регулюють його діяльність.</p> <p>Згідно зі ст. 254 ГПК України учасники справи, особи, які не брали участі у справі, якщо</p>

			<p>суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції. Ухвали суду першої інстанції оскаржуються в апеляційному порядку окремо від рішення суду лише у випадках, передбачених ст. 255 цього Кодексу.</p> <p>Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 255 ГПК України окремо від рішення суду першої інстанції можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали суду першої інстанції, зокрема про повернення заяви позивачеві (заявникові).</p> <p>Згідно з ч. 2 ст. 271 ГПК України апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції, зазначені в п. п. 1, 5, 6, 8, 9, 12, 18, 31, 32, 33, 34 ч. 1 ст. 255 цього Кодексу, розглядаються судом апеляційної інстанції без повідомлення учасників справи.</p> <p>Отже, з урахуванням наведених положень Кодексу дії апеляційного господарського суду з перегляду ухвали суду першої інстанції про повернення зустрічної позовної заяви у порядку письмового провадження без повідомлення учасників справи за наявними матеріалами є правомірними. У такому випадку суд апеляційної інстанції діяв "як суд, встановлений законом".</p> <p>Постанова КГС ВС від 15.02.2019 у справі № 916/767/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/79972328</p>
44.	<p>Стаття 272. Порядок розгляду апеляційної скарги, що надійшла до суду апеляційної інстанції після закінчення апеляційного розгляду справи</p>	<p>Чи може особа, яка не була присутньою під час апеляційного розгляду справи, після закінчення такого розгляду звернутися з апеляційною скаргою на судове рішення, яке вже переглянув суд касаційної інстанції?</p>	<p>Відповідно до ст. 272 ГПК України якщо апеляційна скарга надійшла до суду апеляційної інстанції після закінчення апеляційного розгляду справи, і особа, яка подала скаргу, не була присутня під час апеляційного розгляду справи, суд розглядає відповідну скаргу за правилами гл. 1 розділу IV цього Кодексу. Суд апеляційної інстанції розглядає скаргу, вказану в ч. 1 цієї статті, у межах доводів, які не розглядалися під час апеляційного розгляду справи за апеляційною скаргою іншої особи.</p> <p>За результатами розгляду апеляційної скарги суд приймає постанову відповідно до ст. 282 цього Кодексу. При цьому за наявності підстав може бути скасовано раніше прийняту постанову суду апеляційної інстанції.</p> <p>Відповідно до ст. 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства</p>

			<p>права. Суддя, здійснюючи правосуддя, керується верховенством права (ч. 1 ст. 129 Конституції України).</p> <p>Отже, здійснення повторного апеляційного перегляду судового рішення, яке вже було переглянуто Верховним Судом, є порушенням принципу правової визначеності, оскільки таке рішення не може бути поставлено під сумнів, а здійснення перегляду цього рішення не є виправданим та обґрунтованим, оскільки може мати наслідком порушення прав інших осіб, які покладаються на чинність рішення, здійснюючи свої права та обов'язки протягом усього часу чинності такого рішення.</p> <p>При цьому суд відмовляє у відкритті провадження за апеляційною скаргою, поданою відповідно до ч. 1 ст. 272 ГПК України, якщо суд вже розглянув наведені у ній доводи під час апеляційного розгляду справи за апеляційною скаргою іншої особи.</p> <p>Постанова КГС ВС від 11.07.2019 у справі № 910/4881/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/82970860</p>
45.	Стаття 287. Право касаційного оскарження	<p>Чи може суд, у разі подання особою, яка не брала участі у справі, касаційної скарги на постанову суду апеляційної інстанції, згідно з якою скасовано рішення суду першої інстанції і прийнято нове рішення по суті спору, відмовити у відкритті касаційного провадження з тих підстав, що зазначена особа не подавала апеляційну скаргу?</p>	<p>Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 287 ГПК України за загальним правилом особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати касаційну скаргу на рішення суду першої інстанції після апеляційного перегляду справи та постанову суду апеляційної інстанції, крім судових рішень, визначених у ч. 3 цієї статті.</p> <p>Разом із тим, згідно з ч. 4 ст. 287 ГПК України особа, яка не брала участі у справі, якщо суд вирішив питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, має право подати касаційну скаргу на судові рішення лише після його перегляду в апеляційному порядку за її апеляційною скаргою. Після відкриття касаційного провадження за касаційною скаргою особи, яка не брала участі у справі, але суд вирішив питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, така особа користується процесуальними правами і несе процесуальні обов'язки учасника справи.</p> <p>У ст. 287 ГПК України розмежовано два випадки звернення осіб, які не брали участі у справі, а саме: перший – оскарження постанови апеляційного господарського суду та другий –</p>

			<p>оскарження рішення місцевого господарського суду, переглянутого апеляційним судом за апеляційною скаргою такої особи.</p> <p>Наявність права на касаційне оскарження у першому випадку прямо передбачена п. 1 ч. 1 ст. 287 ГПК України; у другому випадку це право обмежено умовою, викладеною у ч. 4 цієї ж статті.</p> <p>У ч. 4 ст. 287 ГПК України наведено виняток із загального правила, зазначено у ч. 1 цієї статті, в якій встановлено особливий процесуальний фільтр для осіб, які не брали участі у справі, у виді вимоги про обов'язковий апеляційний перегляд рішення місцевого господарського суду в апеляційному порядку саме за їх апеляційною скаргою.</p> <p>Така конструкція правової норми є цілком виправданою та логічною з огляду на межі розгляду справи судом касаційної інстанції, визначені у ст. 300 ГПК України.</p> <p>Так, особа, яка не брала участі у справі, однак вважає, що рішенням суду першої інстанції вирішено питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, має право звернутися до касаційного суду лише після перегляду такого рішення місцевого господарського суду апеляційним судом за її апеляційною скаргою.</p> <p>Якщо ж така особа вважає, що питання про її права, інтереси та (або) обов'язки вирішив саме апеляційний суд, вона має право звернутися до касаційного суду із касаційною скаргою на постанову апеляційного господарського суду.</p> <p>Отже, у разі подання особою, яка не брала участі у справі, касаційної скарги на постанову суду апеляційної інстанції, якою скасовано рішення суду першої інстанції і прийнято нове рішення по суті спору, суд касаційної інстанції повинен вирішувати питання про відкриття касаційного провадження у справі на загальних підставах і не може відмовити у відкритті касаційного провадження на тій підставі, що зазначена особа не подала апеляційну скаргу.</p> <p>Ухвала КГС ВС від 04.06.2018 у справі № 922/4819/16 http://reyestr.court.gov.ua/Review/74456128</p>
46.	Стаття 287. Право касаційного оскарження	Чи можуть бути оскаржені в касаційному порядку	Ст. 129 Конституції України серед основних засад судочинства передбачено забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у

		<p>рішення судів першої та апеляційної інстанцій у частині позовних вимог, які не були предметом апеляційного перегляду?</p>	<p>визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення.</p> <p>За змістом п. 1 ч. 1 ст. 287 ГПК України учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати касаційну скаргу на рішення суду першої інстанції після апеляційного перегляду справи та постанову суду апеляційної інстанції, крім судових рішень, визначених у частині третій цієї статті.</p> <p>Отже, оскарження у касаційному порядку рішень судів першої та апеляційної інстанцій в частині позовних вимог (зокрема, в частині звернення стягнення на предмет іпотеки), які не були предметом апеляційного перегляду, не передбачено п. 1 ч. 1 ст. 287 ГПК України.</p> <p>Положення ст. ст. 287 та 296 ГПК України не передбачають закриття касаційного провадження з наведених підстав, однак у разі здійснення касаційного перегляду рішення суду першої інстанції та постанови суду апеляційної інстанції по суті спору (в частині позовних вимог, які не оскаржувалися та не були предметом апеляційного перегляду) суд касаційної інстанції буде діяти не як "суд встановлений законом" у розумінні положень ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та прецедентної практики Європейського суду з прав людини.</p> <p>Таким чином, у наведеному випадку, підлягає закриттю касаційне провадження за касаційною скаргою про перегляд рішень судів першої та апеляційної інстанцій в частині позовних вимог, які не були предметом апеляційного перегляду.</p> <p>Постанова КГС ВС від 16.04.2019 у справі № 925/47/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81266115</p>
47.	<p>Стаття 287. Право касаційного оскарження</p>	<p>Чи підлягає перегляду в касаційному порядку постанова апеляційного суду, якою скасовано ухвалу суду першої інстанції про забезпечення позову та відмовлено у</p>	<p>Відповідно до пп. 1, 2 ч. 1 ст. 287 ГПК України учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати касаційну скаргу на: рішення суду першої інстанції після апеляційного перегляду справи та постанову суду апеляційної інстанції, крім судових рішень, визначених у ч. 3 цієї статті; ухвали суду першої інстанції, зазначені в</p>

		забезпеченні позову?	<p>пп. 3, 6, 7, 13, 14, 21, 25, 26, 28, 30 ч. 1 ст. 255 цього Кодексу, після їх перегляду в апеляційному порядку.</p> <p>Згідно з п. 3 ч. 1 ст. 255 ГПК України окремо від рішення суду першої інстанції можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали суду першої інстанції про забезпечення позову, заміну заходу забезпечення позову.</p> <p>При цьому в Україні визнається і діє принцип верховенства права, одним з елементів якого є принцип правової визначеності.</p> <p>Ключовим елементом принципу правової визначеності є однозначність та передбачуваність правозастосування, а отже, системність та послідовність у діяльності відповідних органів, насамперед судів.</p> <p>Суб`єкти (учасники спору) завжди повинні мати можливість орієнтувати свою поведінку таким чином, щоб вона відповідала вимогам норми на момент вчинення дії.</p> <p>Отже, правові норми та судова практика підлягають застосуванню таким чином, яким вони є найбільш очевидними та передбачуваними для учасників цивільного обороту в Україні.</p> <p>Чинне законодавство передбачає щонайменше один перегляд судового рішення щодо забезпечення позову окремо від рішення суду по суті спору (пп. 3, 4 ч. 1 ст. 255, пп. 2, 3 ч. 1 ст. 287 ГПК України).</p> <p>Зважаючи на зазначене, якщо предметом касаційного оскарження є постанова апеляційного господарського суду, якою скасовано ухвалу суду першої інстанції про задоволення заяви про забезпечення позову, а така ухвала є судовим рішенням місцевого суду, яке було переглянute апеляційним судом, то відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 287 ГПК України така постанова може бути переглянута у касаційному порядку.</p> <p>Постанова об'єднаної палати КГС ВС від 05.08.2019 у справі № 910/16586/18 http://reyestr.court.gov.ua/Review/83537731</p>
48.	Стаття 305. Порядок розгляду касаційної скарги, що надійшла до суду касаційної	В якому порядку розглядається касаційна скарга особи, яка не брала участі у справі, якщо	У ст. 287 ГПК України визначено коло осіб, які можуть звернутися до касаційного суду з касаційною скаргою, наведено перелік судових рішень, що можуть або не можуть бути

	<p>інстанції після закінчення розгляду касаційної скарги іншої особи</p>	<p>суд вирішив питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, на постанову суду апеляційної інстанції, у разі коли така касаційна скарга надійшла після розгляду касаційної скарги іншої особи?</p>	<p>оскаржені у касаційному порядку, а також викладено підстави касаційного оскарження.</p> <p>Стаття 305 ГПК України встановлює виняток із загального порядку оскарження, передбаченого у ст. 287 ГПК України, оскільки передбачає можливість касаційного оскарження судових рішень, що вже переглянуті касаційним судом.</p> <p>Так, за змістом ч. 1 ст. 305 ГПК України, якщо касаційна скарга надійшла до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи і особа, яка подала скаргу, не була присутня під час касаційного розгляду справи, суд касаційної інстанції розглядає відповідну скаргу за правилами цієї глави.</p> <p>Стаття 305 ГПК України не обмежує коло осіб, на яких поширюється дія її положень, лише учасниками справи. Водночас відповідно до п. 4 ч. 4 ст. 292 ГПК України касаційна скарга не приймається до розгляду і повертається судом, якщо у касаційній скарзі не викладені передбачені цим Кодексом підстави для оскарження судового рішення в касаційному порядку.</p> <p>У розумінні положень ч. 1 та 4 ст. 287 ГПК України такою підставою є те, що судові рішення безпосередньо стосуються прав, інтересів та (або) обов'язків цієї особи, тобто в такому рішенні розглянуто і вирішено спір про право у правовідносинах, учасником яких є скаржник, або містяться судження про права, інтереси та (або) обов'язки такої особи у відповідних правовідносинах, зважаючи на предмет і підстави позову.</p> <p>Якщо скаржник зазначає лише про те, що рішення може вплинути на його права та/або інтереси та/або обов'язки, то таке посилання з огляду на викладене не може бути достатньою та належною підставою для порушення касаційного провадження.</p> <p>Отже, не залучена до участі у справі особа, яка звертається з касаційною скаргою в порядку ст. 305 ГПК України, повинна довести, що оскаржуваним судовим рішенням вирішено питання про її права, інтереси та (або) обов'язки, і такий зв'язок має бути очевидним та безумовним, а не ймовірним.</p> <p>Ухвала КГС ВС від 04.06.2018 у справі № 922/4819/16 http://reyestr.court.gov.ua/Review/74456128</p>
--	--	---	---

49.	<p>Стаття 320. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами Стаття 321. Порядок і строк подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами</p>	<p>Чи є присічним процесуальний строк, встановлений частиною 2 статті 321 ГПК України, у межах якого учасник справи може подати заяву про перегляд рішення за нововиявленими обставинами з підстав, визначених пунктом 1 частини 2 статті 320 ГПК України? Чи можна поновити такий процесуальний строк?</p>	<p>Відповідно до частин 1, 2 статті 320 ГПК України рішення, постанови та ухвали господарського суду, Вищого суду з питань інтелектуальної власності, якими закінчено розгляд справи, а також ухвали у справах про банкрутство (неплатоспроможність), які підлягають оскарженню у випадках, передбачених Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", що набрали законної сили, можуть бути переглянуті за нововиявленими або виключними обставинами.</p> <p>Підставами для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є, зокрема, істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається з заявою, на час розгляду справи.</p> <p>Згідно з пунктом 1 частини 1 статті 321 ГПК України, заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами може бути подано з підстави, визначеної пунктом 1 частини другої статті 320 цього Кодексу, учасниками справи протягом тридцяти днів з дня, коли особа дізналася або могла дізнатися про існування обставин, що стали підставою для перегляду судового рішення.</p> <p>За умовами пункту 1 частини 2 статті 321 ГПК України, з урахуванням приписів частини першої цієї статті заява про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами може бути подана з підстави, визначеної пунктом 1 частини другої статті 320 цього Кодексу, - не пізніше трьох років з дня набрання таким судовим рішенням законної сили.</p> <p>Частиною 3 статті 321 ГПК України унормовано, що строки, визначені в частині другій цієї статті, не можуть бути поновлені.</p> <p>З аналізу наведених норм вбачається, що за своєю правовою природою встановлений цією нормою строк у три роки є присічним, тобто таким, сплив якого спричиняє припинення самого права, за реалізацією якого звертається особа, та він не може бути відновлений, незалежно від причин його пропуску.</p> <p>Таким чином, можливість поновлення процесуального строку, встановленого</p>
-----	---	--	---

			<p>частиною 2 статті 321 ГПК України, в межах якого учасник справи може подати заяву про перегляд рішення за нововиявленими обставинами, з підстав, визначених пунктом 1 частини 2 статті 320 ГПК України, процесуальним законом виключається.</p> <p>Постанова КГС ВС від 15.11.2018 у справі № 910/9927/13 http://reyestr.court.gov.ua/Review/78214913</p>
50.	<p>Стаття 327. Звернення судових рішень до виконання Пункт 19.4 розділу XI «Перехідні положення»</p>	<p>Чи має право суд відмовити у задоволенні заяви про видачу копії виконавчого документа з мотивів її необґрунтованості та не зазначення заявником причин втрати виконавчого листа?</p>	<p>Статтею 129¹ Конституції України встановлено, що суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.</p> <p>Відповідно до ч. 1 ст. 327 ГПК України виконання судового рішення здійснюється на підставі наказу, виданого судом, який розглядав справу як суд першої інстанції.</p> <p>За змістом п. 19.4 розділу XI «Перехідні положення» ГПК України встановлено, що у разі втрати виконавчого документа суд, який розглядав справу як суд першої інстанції, незалежно від того, суд якої інстанції видав виконавчий документ, може видати його дублікат, якщо стягувач або державний виконавець, приватний виконавець звернувся із заявою про це до закінчення строку, встановленого для пред'явлення виконавчого документа до виконання. Про видачу дублікату виконавчого документа постановляється ухвала у десятиденний строк із дня надходження заяви.</p> <p>ГПК України не надає суду права відмовити у задоволенні заяви про видачу дублікату наказу з мотивів її необґрунтованості та не зобов'язує стягувача наводити причини втрати наказу. За встановлення факту невиконання судового рішення видача дублікату наказу не порушує прав боржника та не покладає на нього додаткових зобов'язань, оскільки дублікат наказу має повністю відтворювати втрачений наказ, у тому числі містити і дату його видачі. Натомість відсутність наказу у стягувача унеможлиблює виконання рішення суду та порушує його права.</p>

			<p>Водночас обов'язковою умовою видачі дубліката наказу є звернення до суду із такою заявою в межах установленого законом строку для пред'явлення його до виконання або його поновлення за рішенням суду.</p> <p>Відповідно до ст. 329 ГПК України у разі пропуску строку для пред'явлення наказу, судового наказу до виконання з причин, визнаних судом поважними, пропущений строк може бути поновлено. Про поновлення строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання суд постановляє ухвалу.</p> <p>Якщо господарський суд за наявності підстав для відновлення пропущеного строку на пред'явлення виконавчого документа вирішив питання про поновлення строку на пред'явлення зазначеного виконавчого документа до виконання, про що є відповідна ухвала суду, обґрунтованим буде висновок суду про видачу заявникові дубліката відповідного виконавчого документа.</p> <p>Постанова КГС ВС від 23.05.2019 у справі № 5023/1702/12 http://reyestr.court.gov.ua/Review/81910842 Постанова КГС ВС від 21.01.2019 у справі № 916/215/15-г http://reyestr.court.gov.ua/Review/79290398 Постанова КГС ВС від 10.09.2018 у справі № 5011-58/9614-2010 http://reyestr.court.gov.ua/Review/76493055</p>
51.	Підпункт 9 пункту 1, підпункт 13 пункту 1 розділу XI "Перехідні положення"	Чи підлягає відкриттю апеляційне провадження за апеляційною скаргою особи (органу державної влади), яка не була учасником справи, якщо апеляційну скаргу подано на судові рішення, ухвалені судом до набрання чинності редакцією ГПК України з 15.12.2017, після спливу одного року із дня складення повного тексту судового рішення?	<p>Згідно з п.п. 13 п. 1 розділу XI "Перехідні положення" ГПК України (у редакції, чинній з 15.12.2017) судові рішення, ухвалені судами першої інстанції до набрання чинності цією редакцією Кодексу, набирають законної сили та можуть бути оскаржені в апеляційному порядку протягом строків, що діяли до набрання чинності цією редакцією Кодексу.</p> <p>Відповідно до п.п. 9 п. 1 розділу XI "Перехідні положення" ГПК України справи у судах першої та апеляційної інстанцій, провадження у яких порушено до набрання чинності цієї редакцією Кодексу, розглядаються за правилами, що діють після набрання чинності цією редакцією Кодексу.</p> <p>З огляду на викладене судові рішення, ухвалені до набрання чинності цією редакцією ГПК України, можуть бути оскаржені в апеляційному порядку протягом строків, що</p>

			<p>діяли до набрання чинності цією редакцією Кодексу, однак до розгляду таких скарг застосовуються правила, що діють після набрання чинності зазначеною редакцією Кодексу.</p> <p>За змістом ч. 2 ст. 93 ГПК України (у редакції, чинній до 15.12.2017) апеляційний господарський суд постановляє ухвалу про повернення апеляційної скарги у випадках, якщо вона подана після закінчення строків, установлених цією статтею, і суд за заявою особи, яка її подала, не знайде підстав для поновлення строку, та незалежно від поважності причини пропуску цього строку – у разі, якщо апеляційна скарга подана прокурором, органом державної влади, органом місцевого самоврядування після спливу одного року з дня оголошення оскаржуваного судового рішення.</p> <p>Таким чином, ст. 93 ГПК України (у редакції, чинній до 15.12.2017) передбачено, що дія норм стосовно річного присічного строку для поновлення пропущеного строку подання апеляційної скарги на рішення суду першої інстанції поширювалася на апеляційні скарги, подані прокурором або органом державної влади, або органом місцевого самоврядування.</p> <p>Із аналізу наведених норм процесуального права вбачається, що передумовою вирішення питання про відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою особи (яка є органом державної влади), поданою після 15.12.2017, на рішення, ухвалене судом до набрання чинності редакцією ГПК України з 15.12.2017, є розгляд та вирішення питання поширення дії присічного річного строку для поновлення пропущеного строку подання апеляційної скарги на рішення суду першої інстанції, визначеного ст. 93 ГПК України (у редакції, чинній до 15.12.2017).</p> <p>Отже, у разі подання особою (зокрема органом державної влади), яка не була учасником справи, апеляційної скарги на судове рішення, ухвалене до набрання чинності редакцією ГПК України з 15.12.2017, після спливу одного року із дня складення повного тексту судового рішення, до такої особи застосовується присічний річний строк для поновлення пропущеного строку подання апеляційної скарги на рішення суду першої</p>
--	--	--	--

			<p>інстанції, визначений ст. 93 ГПК України (у редакції, чинній до 15.12.2017), що, у свою чергу, передбачає відмову у відкритті апеляційного провадження.</p> <p>Постанова КГС ВС від 21.02.2019 у справі № 908/1141/15-г http://reyestr.court.gov.ua/Review/80036356</p>
--	--	--	--

Огляд судової практики Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо окремих питань застосування положень ГПК України за 2019 рік. Рішення, внесені до ЄДРСР, за січень– грудень 2019 року / упоряд. суддя-секретар судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності Дроботова Т. Б., правове управління (II) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 68 стор.

¹**Застереження:** видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua